

Výroční zpráva

**Zdravotní následky uživatelů drog v České republice
v roce 2022**

Zpracování: MUDr. Danuše Antošová

Praha, říjen 2023

Hygienická stanice hlavního města Prahy, Rytířská 404/12, 100 01 Praha 1

www.hygp Praha.cz

Obsah:

Úvod	2
Intoxikace drogami – předávkování a zdravotní komplikace v souvislosti s užitím drogy	3
Regionální rozložení	5
Typy hlásících/spolupracujících zdravotnických zařízení	7
Srovnání regionů podle četnosti užívání jednotlivých skupin drog	9
Věk a pohlaví osob intoxikovaných drogami	15
Pohlaví a preferované skupiny drog	20
Užívání více drog najednou	23
Frekvence užívání drog	27
Způsoby aplikace drog	27
Příčiny hospitalizace / kontaktu zdravotnického zařízení	30
Sociodemografické údaje	32
Shrnutí	34
Seznam tabulek	35
Seznam grafů	36

Úvod

Vážení čtenáři,

tato zpráva volně navazuje na každoročně vydávané publikace s názvem „Incidence, prevalence, zdravotní dopady a trendy léčených uživatelů drog v ČR“, které vydávala Hygienická stanice hlavního města Prahy (dále jen „HSHMP“) v letech 1995 – 2015.

V roce 2015 došlo k zásadní změně v oblasti monitorování drogové situace v České republice. V březnu 2015 byl spuštěn Národní registr léčby uživatelů drog (NRLUD), jehož správou a zpracováním dat je pověřen Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR (ÚZIS ČR).

Data o výskytu hepatitid a infekce virem HIV, které s užíváním nelegálních drog mnohdy úzce souvisí, zpracovává rovněž ÚZIS, a ve Zprávách HSHMP se tedy již rovněž neobjevují.

Od roku 2019 jsou na HSHMP zpracovávána pouze data, týkající se intoxikací nelegálními drogami, sbíraná v různých zdravotnických zařízeních deseti krajů ČR, historicky zapojených do tohoto sběru. Na zpracování těchto dat se podílí pracovníci hygienických stanic v dotčených krajích, data posléze předávají k vyhodnocení v anonymizované podobě.

HSHMP děkuje všem těmto pracovníkům krajských hygienických stanic, které pečují o kontakty se zdravotnickými zařízeními, motivují je ke sběru dat a pak je předávají k dalšímu zpracování.

Intoxikace drogami – předávkování a zdravotní komplikace v souvislosti s užitím nelegální drogy

Sledování výskytu akutních předávkování a zdravotních komplikací, vzniklých v souvislosti s užitím drogy/drog zajišťuje hygienická služba longitudinálním sběrem dat prostřednictvím tzv. sentinelových pracovišť v deseti krajích ČR. Ve zbývajících regionech (kraje Jihočeský, Jihomoravský, Královéhradecký a hl.m. Praha) nebyl a není tento sběr dat realizován.

Zatímco v letech 2019, 2020 a roce 2021 bylo hygienickým stanicím, zapojeným do sběru dat, nahlášeno celkem 1259, 1116 a 1296 akutních intoxikací, tedy mezi 1100 a 1300, v roce 2022 bylo nahlášeno 2068 akutních intoxikací či jiných zdravotních komplikací v souvislosti s užitím nelegální drogy. V tomto roce je to tedy téměř dvojnásobek počtu osob, které se v této souvislosti dostaly do evidence v minulých letech, přesněji se jedná o 169 % pětiletého průměru z předcházejících roků. K výraznému růstu došlo zejména v kraji Ústeckém, Libereckém a Karlovarském. Pokles pod pětiletý průměr zaznamenal jen Zlínský a Pardubický kraj.

Níže publikovaná Tabulka č. 1 přináší srovnání počtu zachycených případů intoxikací v letech 2017 – 2022.

V Tabulce č. 2 je uveden pětiletý průměr jednotlivých krajů za roky 2017 – 2021, a zároveň údaj, který vyjadřuje, jaké procento z pětiletého průměru představují hodnoty z roku 2022.

Situaci vizuálně demonstruje graf č. 1.

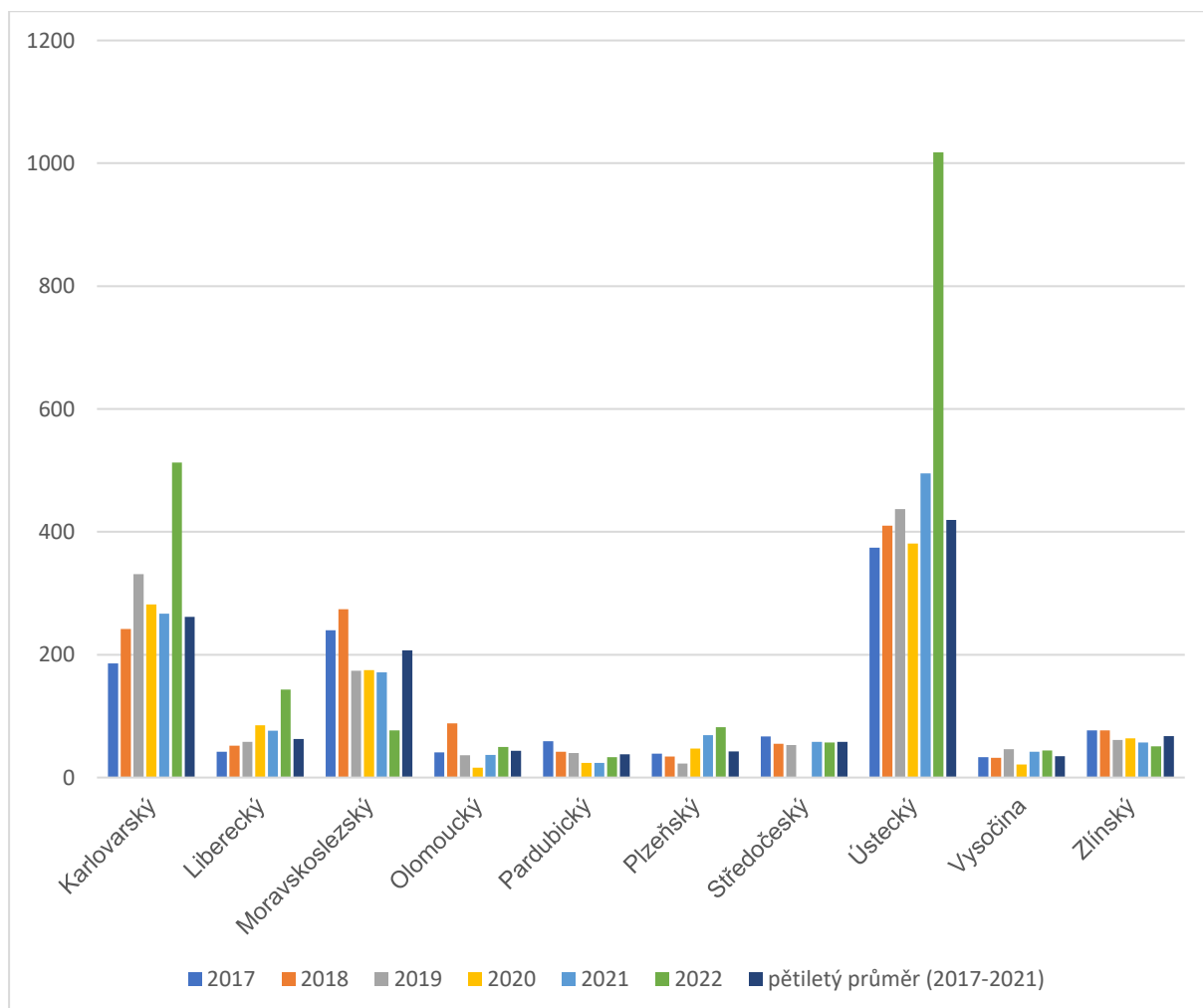
Tabulka č. 1 – Počet zaevidovaných intoxikovaných osob podle krajů v letech 2017 až 2022

zúčastněné kraje	Počet zaevidovaných intoxikovaných osob podle krajů v jednotlivých letech					
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Karlovarský	186	242	331	282	267	513
Liberecký	42	52	58	85	76	143
Moravskoslezský	240	274	174	175	171	77
Olomoucký	41	88	36	16	37	50
Pardubický	59	42	40	24	24	33
Plzeňský	39	34	23	47	69	82
Středočeský	67	55	53	*	58	57
Ústecký	374	410	437	381	495	1018
Vysočina	33	32	46	21	42	44
Zlínský	77	77	61	64	57	51
kraje celkem	1158	1306	1259	1095	1296	2068

Tabulka č. 2 – Počet zachycených případů v roce 2022 ve vztahu k pětiletému průměru let 2017 až 2021

zúčastněné kraje	případy v r. 2022	pětiletý průměr (2017-2021)	počet případů v r. 2022 (vyjádřený v % z pětiletého průměru)
Karlovarský	513	261,6	196%
Liberecký	143	62,6	228%
Moravskoslezský	77	206,8	37%
Olomoucký	50	43,6	115%
Pardubický	33	37,8	87%
Plzeňský	82	42,4	193%
Středočeský	57	58,3	98%
Ústecký	1018	419,4	243%
Vysočina	44	34,8	126%
Zlínský	51	67,2	76%
kraje celkem	2068	1222,8	169%

Graf č. 1 - Počet zaevidovaných intoxikovaných osob podle krajů v letech 2017 až 2022

Regionální rozložení

Počet evidovaných intoxikovaných osob v roce 2022 je výrazně vyšší než v letech předcházejících, oproti pětiletému průměru je vyšší o 69%.

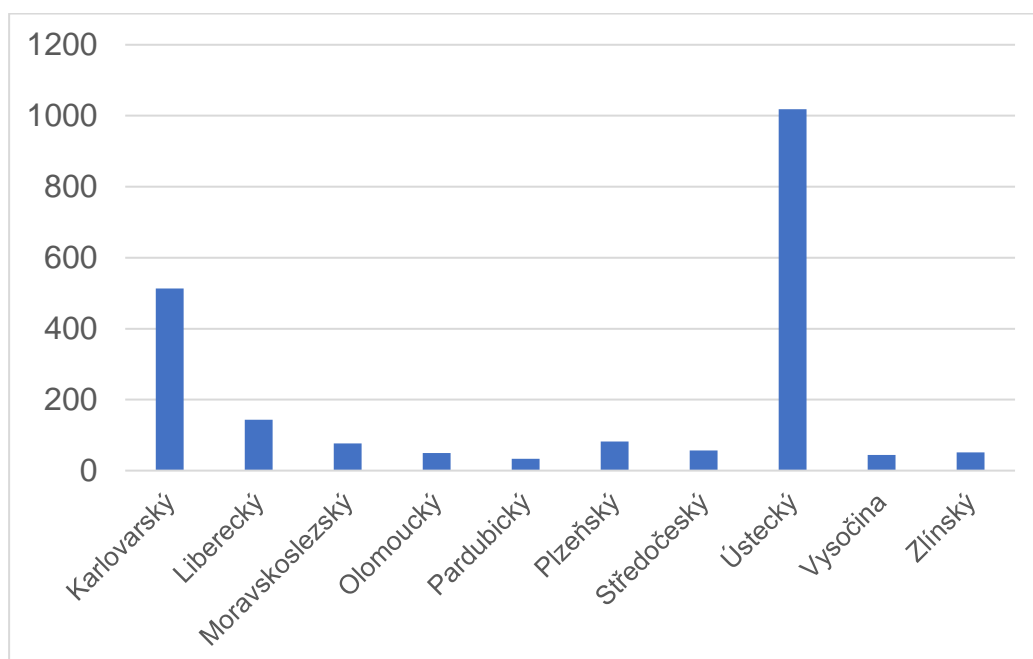
Ke vzrůstu počtu došlo zřetelně v kraji Ústeckém, Libereckém, Karlovarském a Plzeňském, viz tabulka č. 2 na předcházející straně.

Údaje za rok 2022 jsou shrnuty v tabulce č. 3, graficky přehledně uvedeny v grafu č. 2. Graf č. 3 ilustruje rozdělení intoxikovaných osob v jednotlivých krajích podle pohlaví. Velmi výrazný rozdíl v počtu intoxikovaných mužů a žen je zejména v Ústeckém kraji. Obecně se v jednotlivých krajích liší to, zda převažují muži či ženy.

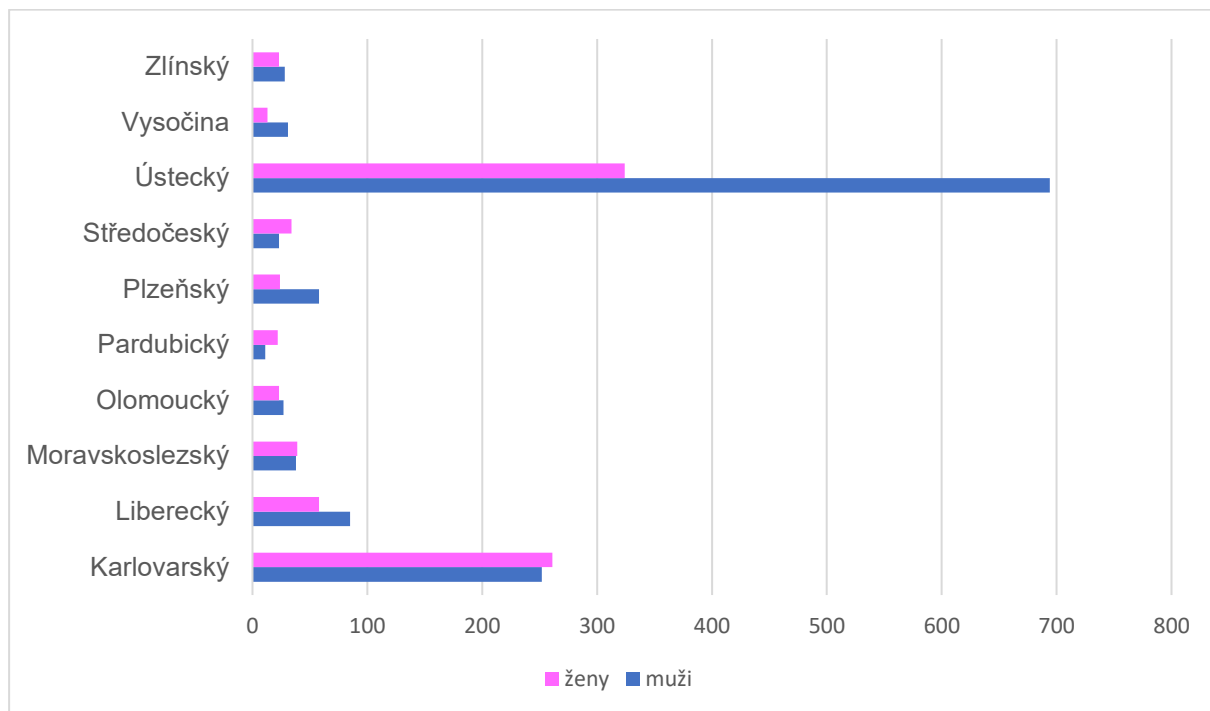
Tabulka č. 3 - Intoxikované osoby v roce 2022 podle krajů a pohlaví

	celkem	muži	ženy
Karlovarský	513	252	261
Liberecký	143	85	58
Moravskoslezský	77	38	39
Olomoucký	50	27	23
Pardubický	33	11	22
Plzeňský	82	58	24
Středočeský	57	23	34
Ústecký	1018	694	324
Vysočina	44	31	13
Zlínský	51	28	23
kraje celkem	2068	1247	821

Graf č. 2 - Počet intoxikovaných osob v roce 2022 podle jednotlivých krajů

Graf č. 3 - Počet intoxikovaných osob v roce 2022 podle jednotlivých krajů a podle pohlaví

Typy hlásících/spolupracujících zdravotnických zařízení

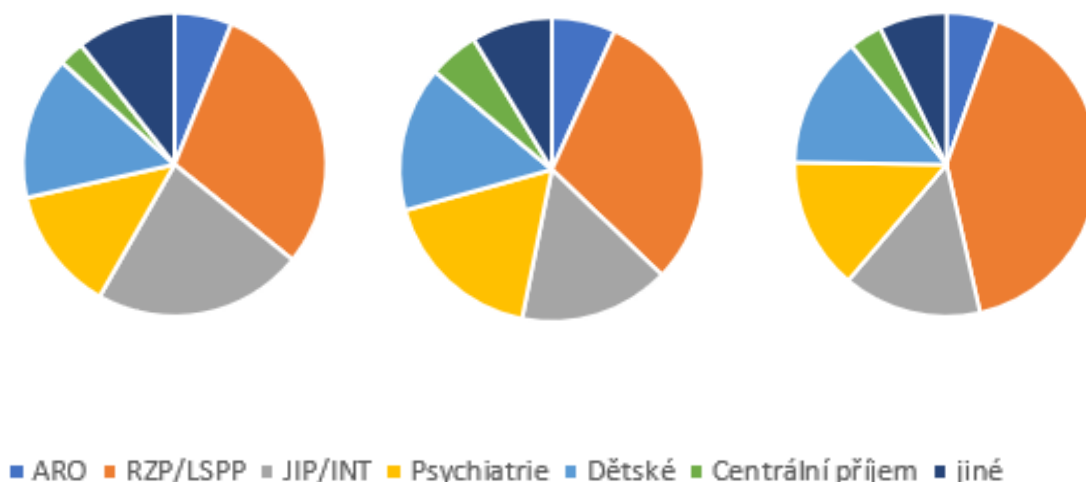
Výrazně největší počet hlášených případů intoxikovaných osob přichází do evidence cestou Záchrané služby či Lékařské pohotovostní služby (RZP a LSPP). S odstupem potom hlásí JIP/interní oddělení, pediatrická oddělení, psychiatrie, centrální příjmy, ARO a jiné.

Tabulka č. 4 a grafy č. 4 a 5 uvádějí vývoj podílu jednotlivých typů zdravotnických zařízení na sběru dat o intoxikovaných osobách v posledních čtyřech letech.

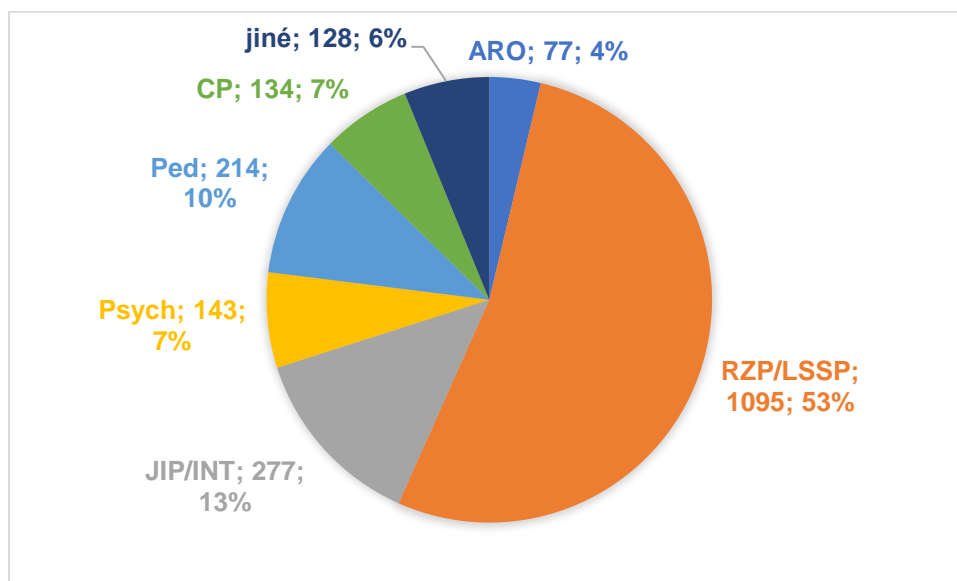
Tabulka č. 4 - Typy hlásících/spolupracujících zdravotnických zařízení a jimi nahlášený počet případů

zdrav. zařízení	2019	2020	2021	2022
ARO	77	74	70	77
RZP/LSPP	374	333	532	1095
JIP/INT	282	175	191	277
Psychiatrie	167	192	182	143
Dětské	192	169	182	214
Centrální příjem	34	58	46	134
jiné	133	94	93	128
celkem	1259	1095	1296	2068

Graf č. 4 - Podíl různých typů zdravotnických pracovišť na hlášených případech v letech 2019, 2020 a 2021

Graf č. 5 - Podíl různých typů zdravotnických pracovišť na hlášených případech v roce 2022

Z grafů je patrné, že podíl RZP/LSSP, dětských oddělení a Centrálních příjmů na počtu hlášených případů vzrůstá, zatímco počet případů hlášených jinými odděleními stagnuje či klesá.

Srovnání regionů podle četnosti a „oblíbenosti“ užívání jednotlivých skupin drog

Uživatelé drog jsou rozříděni do devíti skupin podle typu nejčastěji užívané drogy (tzv. hlavní drogy), sedm skupin je tvořeno uživateli nelegálních drog, v osmé skupině jsou uživatelé alkoholu v případě, že alkohol je jejich drogou č. 1 – tzv. hlavní drogou, kterou kombinují s některou z ostatních nelegálních drog. Uživatelé, kteří konzumovali pouze alkohol, nejsou do tohoto souboru zahrnuti.

Jednotlivé skupiny jsou následující:

Skupina 1. – heroin a ostatní opiáty (heroin, morfin, kodein, brown, metadon, metadon substitučně, subutex, subuxon, ostatní opiáty)

Skupina 2. – stimulancia (amfetamin, pervitin, extaze, fenmetrazin, dexfenmetrazin, efedrin, kokain, crack (ICE))

Skupina 3. – kanabinoidy (marihuana, hašiš)

Skupina 4. – halucinogeny (LSD (trip), trifenidyl, psilocybin a meskalin, durman, fencyclidin)

Skupina 5. – prchavá rozpustidla (toluen, éter, chloroform, iron a jiná rozp.)

Skupina 6. – sedativa, hypnotika, analgetika, spasmolytika, psychofarmaka (barbituráty, benzodiazepiny, ostatní anxiolytika, sedativa, hypnotika a spasmolytika)

Skupina 7. – jiné drogy a léky, nezařazené výše

Skupina 8. – alkohol

Skupina 9. – neznámá droga

Hodnocení „oblíbenosti“ jednotlivých druhů drog je v tomto roce silně poznamenáno tím, že ve významném procentu případů nejsou užívané drogy známy (viz níže v této kapitole).

Celostátně hodnoceno jsou užitou tzv. „hlavní drogou“ nejčastěji stimulancia, v těsném závěsu za nimi jsou sedativa a hypnotika (v jedné skupině). Na třetím místě v oblíbenosti uživatelů jsou jako hlavní droga kanabinoidy.

Toto schéma platí beze zbytku pro Karlovarský a Ústecký kraj – nejčastěji užívanou hlavní drogou v těchto krajích jsou stimulancia a poté drogy ze skupiny sedativa/hypnotika, na třetím místě kanabinoidy.

V ostatních krajích (vyjma Vysočiny) jsou nejčastěji užívanou hlavní drogou látky ze skupiny sedativa/hypnotika a teprve na druhém místě stimulancia, poté obvykle kanabinoidy.

Na Vysočině jsou užívána převážně stimulancia a poté kanabinoidy, řídce některé jiné drogy.

U „druhé drogy v pořadí“ jsou priority uživatelů obdobné jako u hlavní drogy, nejčastější jsou stimulancia a poté drogy ze skupiny sedativa/hypnotika, na třetím místě kanabinoidy, na čtvrtém místě je alkohol.

Tzv. „třetí drogou“ jsou nejčastěji kanabinoidy, následované stimulancií, a teprve poté sedativa a hypnotika.

Jako „čtvrtá droga“ se uplatňují a jsou užívány převážně kanabinoidy a léky ze skupiny sedativa/hypnotika.

Jako „hlavní droga“ se ve všech krajích obvykle užívají buď stimulancia nebo hypnotika/sedativa, případně kanabinoidy, s jednou výjimkou: v Pardubickém kraji se kanabinoidy jako hlavní droga vůbec nevyskytly.

Celkově, bez ohledu na to, zda použitá droga byla hlavní či nikoli, se v roce 2022 podařilo zaevidovat 773 uživatelů stimulancií, 657 uživatelů sedativ a hypnotik, 393 uživatelů kanabinoidů, 142 uživatelů bralo „jiné drogy a léky“, 127 mělo jako doplňkovou drogu alkohol, 63 jsou uživatelé opiátů, 8 pacientů užilo halucinogeny a 7 osob prchavá rozpustidla.

Opiáty se jako hlavní droga vyskytly u 29 pacientů v Karlovarském kraji, u 6 na Liberecku, u čtyřech v Plzeňském kraji a po jednom na Vysočině, v Pardubickém a Zlínském kraji.

Stimulancia dominují s velkou převahou jako hlavní droga v Karlovarském kraji, nejčastější jsou i v Ústeckém kraji, zde však se tyto konkrétní informace vztahují jen k přibližně osmině zaevidovaných případů (pouze o 119 pacientech z celkem 1018 osob Ústeckého kraje jsou údaje k dispozici). Nejpočetnější hlavní drogou jsou stimulancia i v kraji Vysočina.

Ve všech ostatních krajích ČR, zahrnutých do sběru dat, jsou nejpočetnější hlavní drogou sedativa/hypnotika.

Halucinogeny jako hlavní droga byly zaznamenány v Karlovarském, Moravskoslezském, Ústeckém kraji a na Vysočině, ale jen v nízkých jednotkách případů.

Prchavá rozpustidla byla jako hlavní droga užitá pouze ve třech krajích.

Alkohol jako hlavní droga (doprovázen ovšem užitím dalších nelegálních látek) figuroval v Moravskoslezském kraji (21 případů) a na Vysočině (3 případy).

Jiné drogy a léky, které fungují v pozici hlavní drogy, jsou čtenější v Ústeckém kraji (35 krát), jinak se jedná o jednotky případů.

V minulosti se vždy vyskytovala kategorie „neznámá droga“, ale jednalo se víceméně o ojedinělé případy.

Již v roce 2021 se tato kategorie ukázala jako velmi početná, z celkem 495 zaevidovaných případů Záchraná služba nebo LSPP v Ústeckém kraji u 380 pacientů uvedla v kolonce „hlavní droga“ údaj „neznámá droga“. Situace evidentně souvisela s onemocněním covid-19, kdy kumulace velkých objemů práce neumožňovala zasahujícím zdravotníkům detailní anamnestické rozhovory.

Tento trend v roce 2022 pokračoval, Ústecký kraj vykázal 899 takových případů z celkových 1018 pacientů zaevidovaných v souvislosti s předávkováním nebo jinou zdravotní komplikací vzniklou v souvislosti s konzumací drog, u kterých neznáme použitou drogu ani některé další údaje.

V kategorii „hlavní droga“ se kromě Ústeckého kraje objevila neznámá droga jen jednou, v Karlovarském kraji (konkrétně v Chebu), kde se jednalo o kombinaci neznámé drogy a alkoholu.

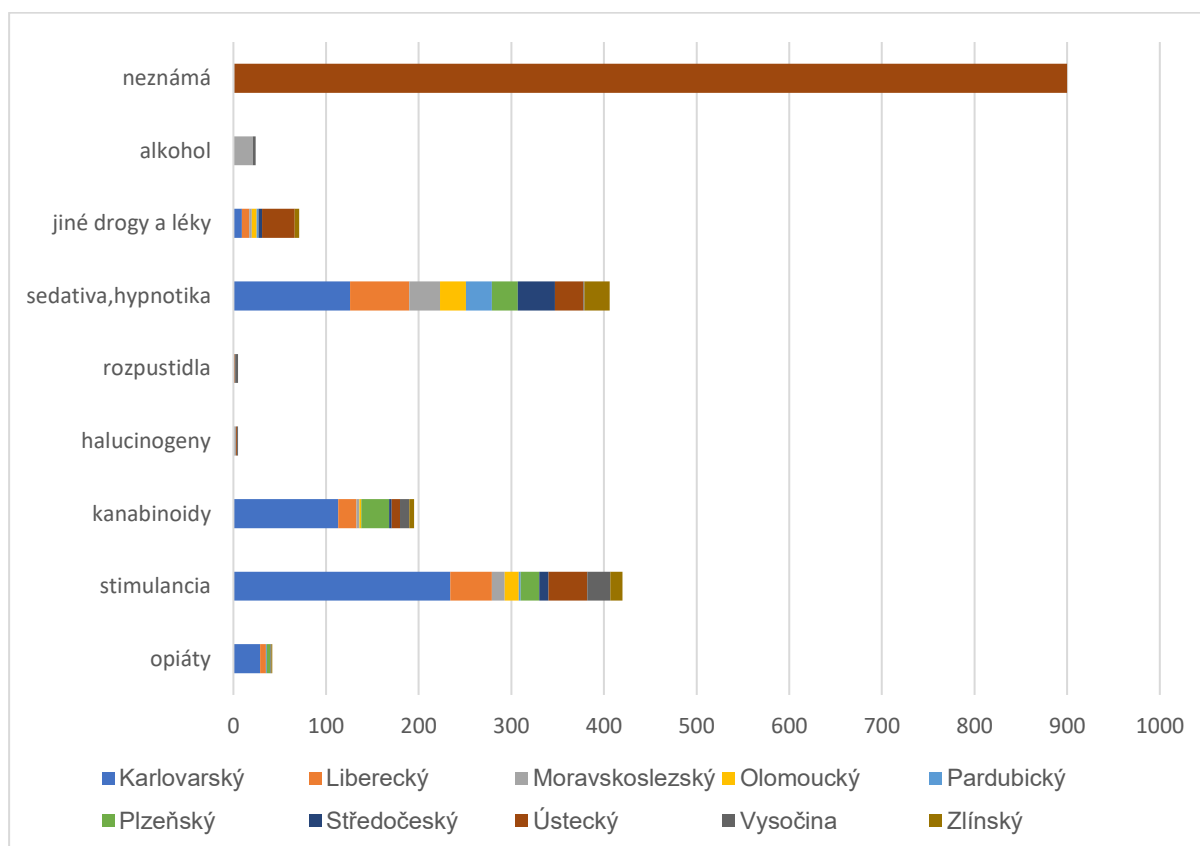
Jinak se „neznámá droga“ objevila u jednoho drogově závislého, jako čtvrtá v pořadí, v kombinaci s více různými benzodiazepiny.

Zastoupení jednotlivých drog v pozici „hlavní drogy“ přináší tabulka č. 5 a grafy č. 6 - 9.

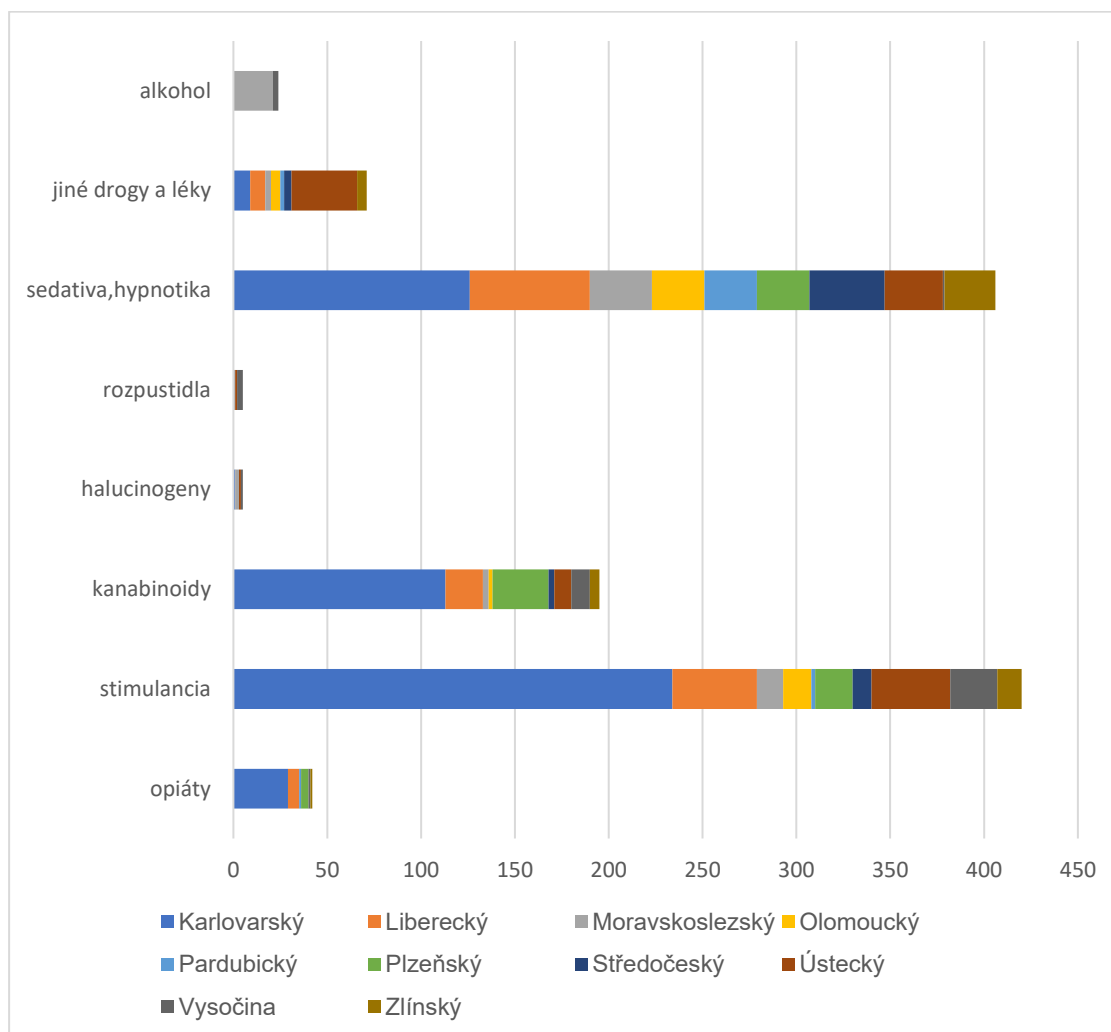
Tabulka č. 5 - Hlavní droga a počty jejích uživatelů v jednotlivých krajích

	opiáty	stimulancia	kanabinoidy	halucinogeny	rozpustidla	sedativa, hypnotika	jiné drogy a léky	alkohol	neznámá	
Karlovarský	29	234	113	1		126	9		1	513
Liberecký	6	45	20			64	8			143
Moravskoslezský		14	3	2	1	33	3	21		77
Olomoucký		15	2			28	5			50
Pardubický	1	2				28	2			33
Plzeňský	4	20	30			28				82
Středočeský		10	3			40	4			57
Ústecký		42	9	1	1	31	35		899	1018
Vysočina	1	25	10	1	3	1		3		44
Zlínský	1	13	5			27	5			51
kraje celkem	42	420	195	5	5	406	71	24	900	2068

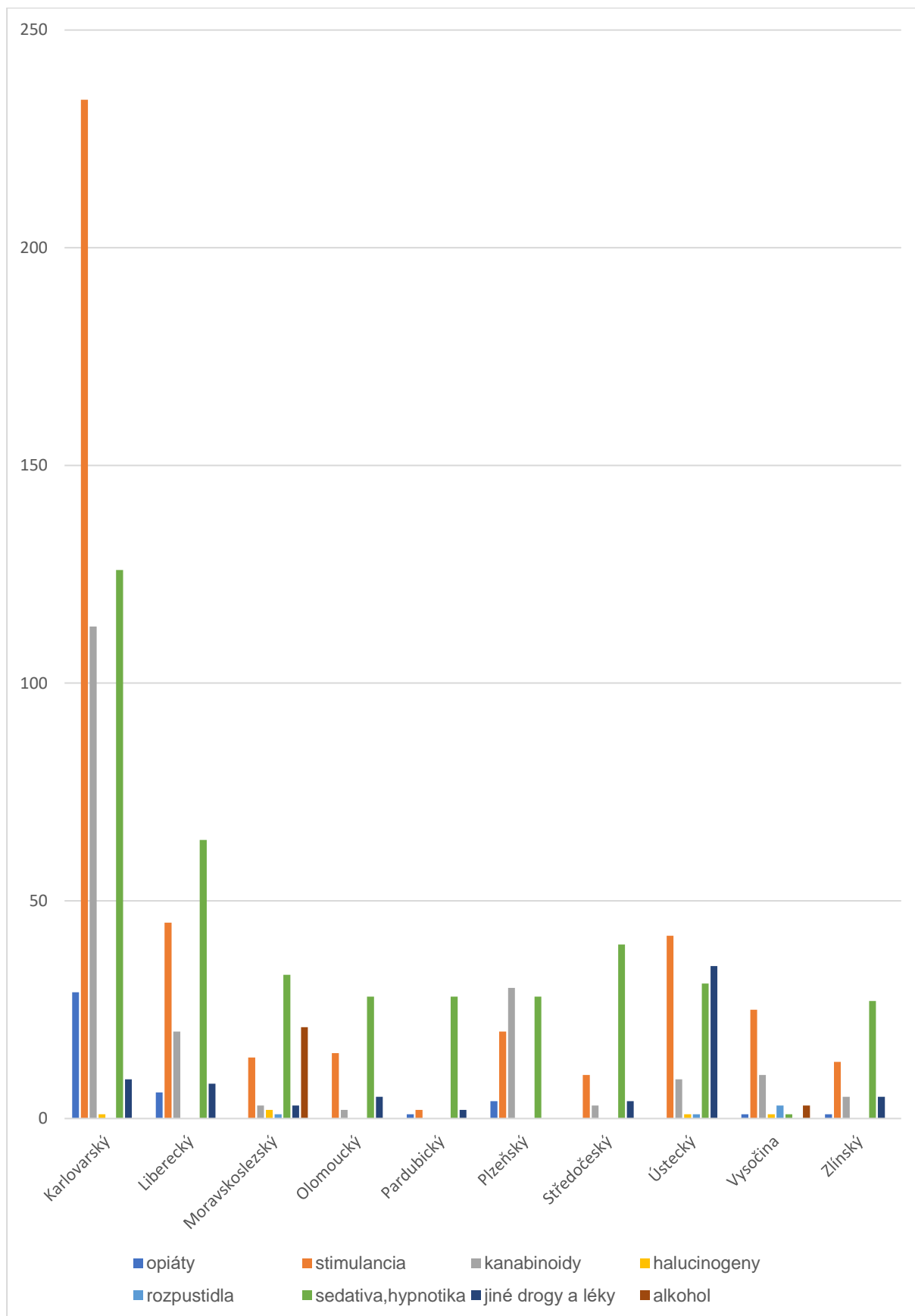
Graf č. 6 - Hlavní droga a její konzumace v ČR

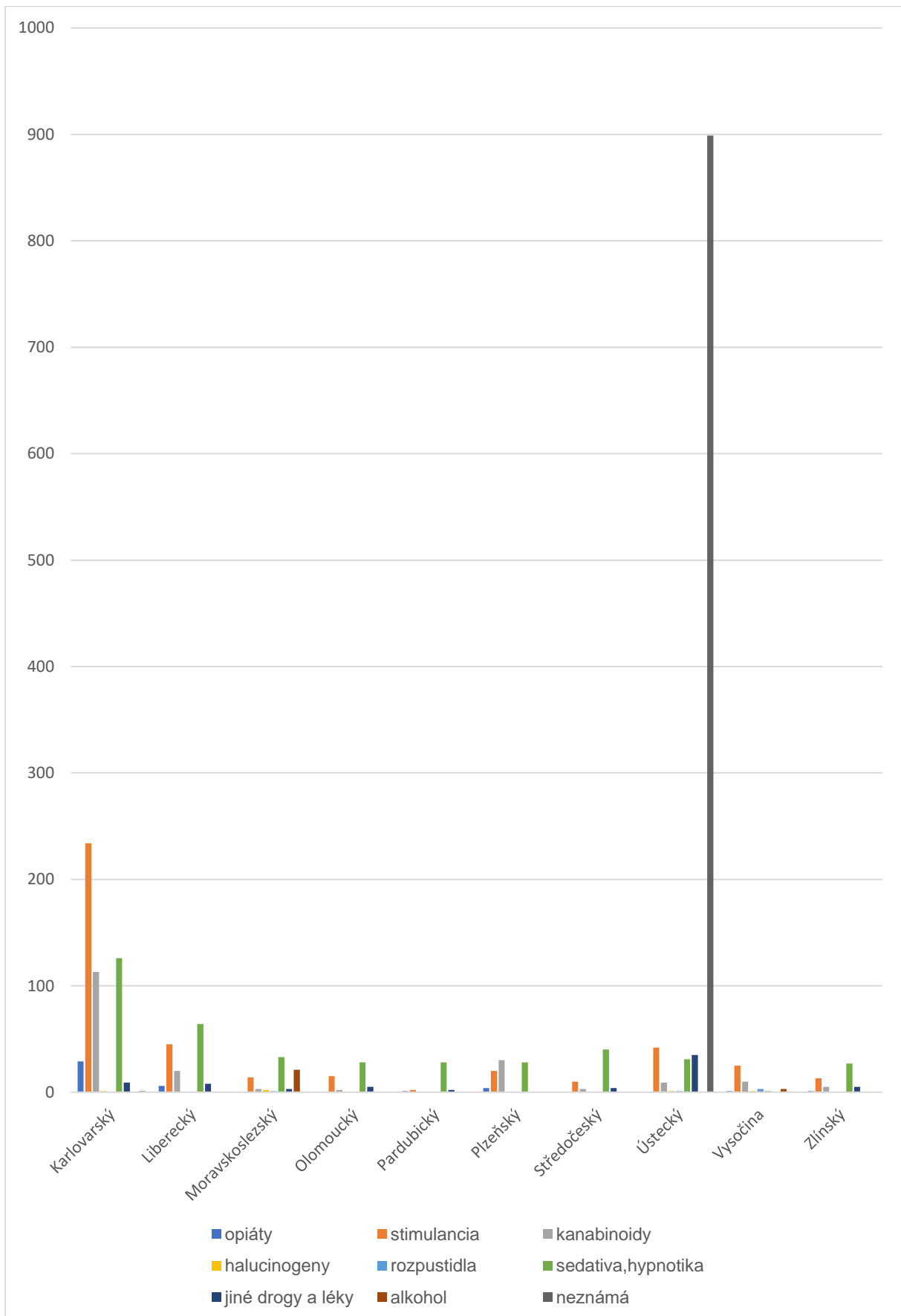
Graf č. 7 - Hlavní drogy a její konzumace v ČR (bez kategorie „Neznámá droga“)

Graf č. 8 - Hlavní droga a počty jejích uživatelů v jednotlivých krajích (bez kategorie „Neznámá droga“)

Graf č. 9 - Hlavní droga a počty jejích uživatelů v jednotlivých krajích včetně kategorie „Neznámá droga“

Věk a pohlaví osob intoxikovaných drogami

V roce 2022 bylo v deseti zapojených krajích zaevidováno 2068 osob, které se dostaly do kontaktu se zdravotnickým zařízením v souvislosti s komplikacemi, vzniklými následkem užití nelegálních drog.

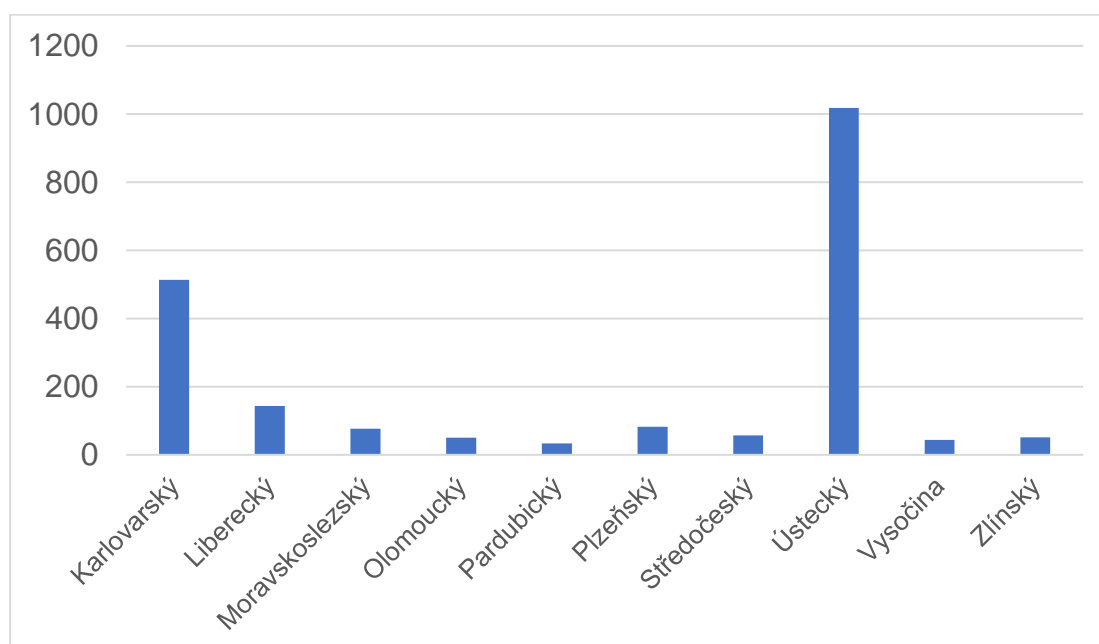
Z těchto 2068 osob bylo 1247 mužů a 821 žen. Údaje, rozepsané podle krajů a pohlaví uvádí tabulka č. 6. Četnost v jednotlivých krajích ilustrují grafy č. 10 a 11.

Podíl intoxikovaných žen má, stejně jako v předešlých nejméně dvou letech, lehce klesající tendenci.

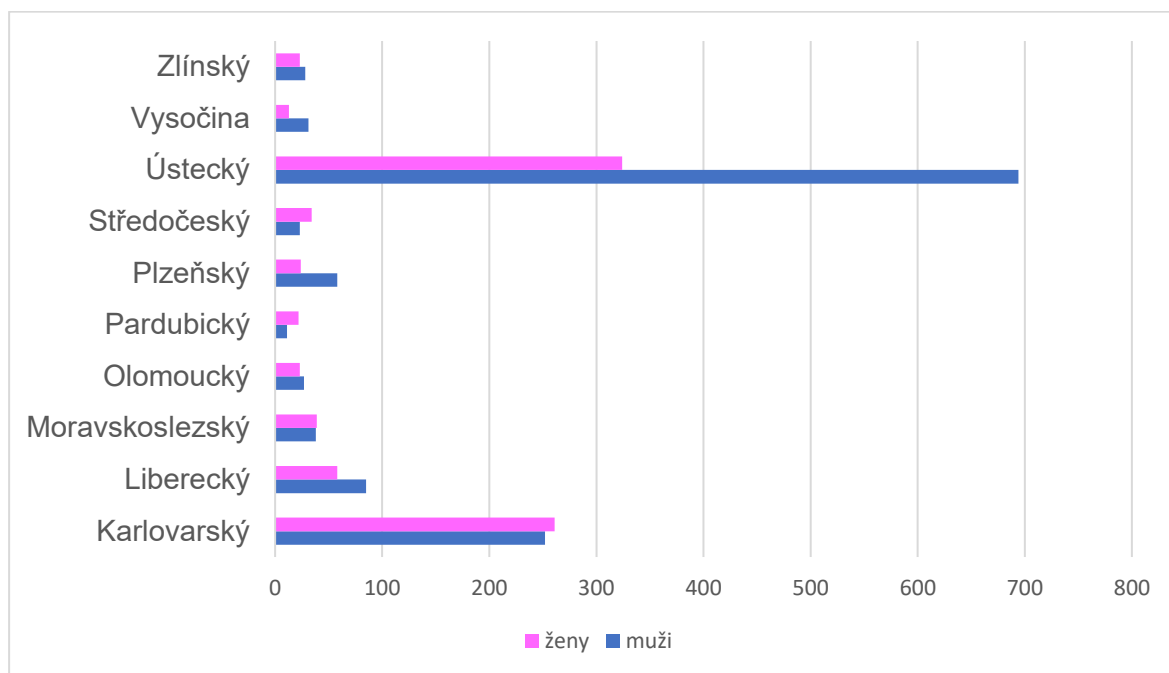
Tabulka č. 6 - Intoxikované osoby v roce 2022 v jednotlivých krajích a podle pohlaví

kraj	obě pohlaví	muži	ženy
Karlovarský	513	252	261
Liberecký	143	85	58
Moravskoslezský	77	38	39
Olomoucký	50	27	23
Pardubický	33	11	22
Plzeňský	82	58	24
Středočeský	57	23	34
Ústecký	1018	694	324
Vysočina	44	31	13
Zlínský	51	28	23
kraje celkem	2068	1247	821

Graf č. 10 - Porovnání počtu zaevidovaných intoxikovaných osob v krajích ČR v roce 2022

Graf č. 11 - Počet intoxikovaných osob v roce 2022 podle krajů a pohlaví

Věkové rozložení všech intoxikovaných osob je uvedeno v tabulce č. 7.

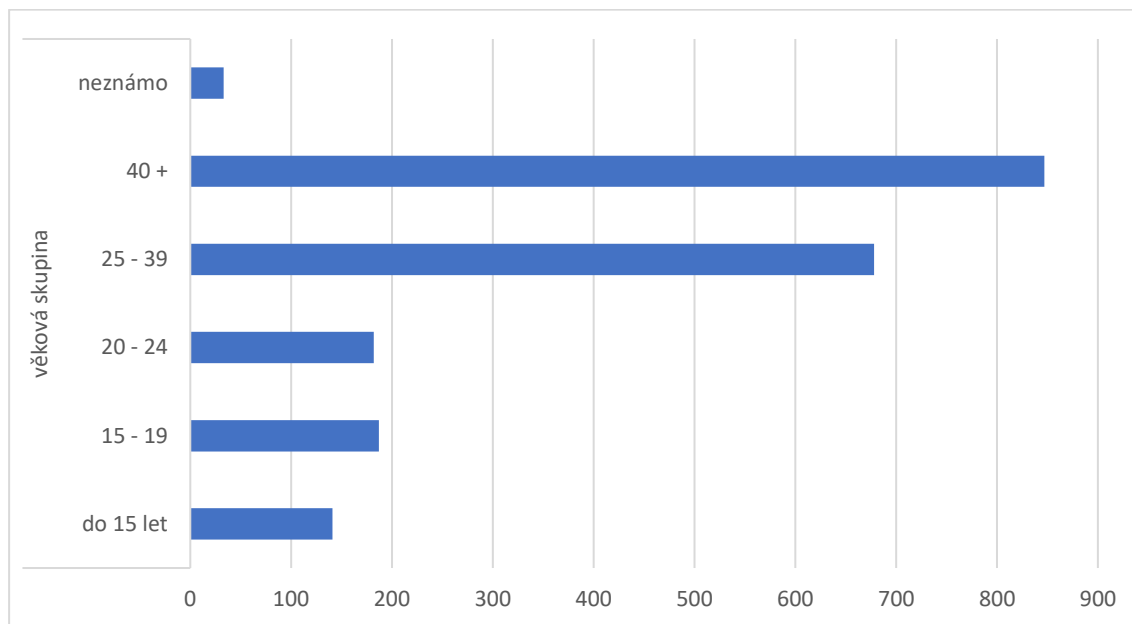
Věkové skupiny v této tabulce nejsou rovnoměrně rozloženy, jedná se o historicky užívané rozdělení, které bylo v drogové epidemiologii používáno od roku 1995. Nejmladší kategorie dětí zahrnuje období 15 let, stejně jako kategorie mladšího středního věku. Kategorie nejstarších osob zahrnuje úsek padesáti let. Pro případné porovnání se staršími soubory je zde toto rozdělení ponecháno, ilustrují ho grafy č. 12 a 13.

V tabulce č. 8 a na grafech č. 14 až 16 je uvedeno rozdělení do pětiletých kategorií, které umožňuje lepší představu o věku intoxikovaných osob.

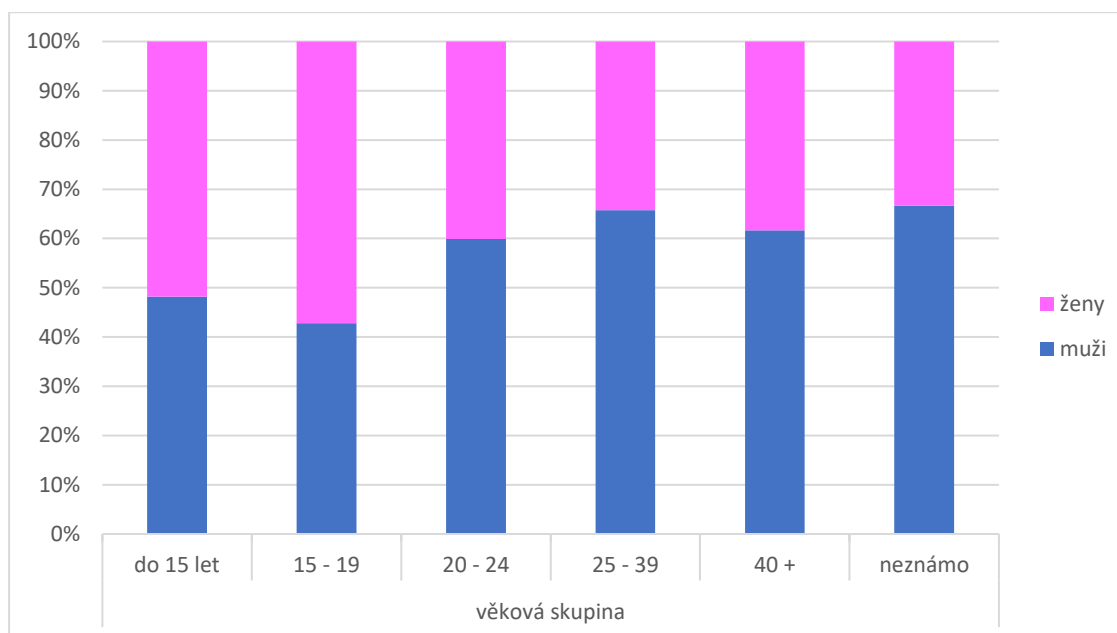
Tabulka č. 7 - Věkové rozložení intoxikovaných osob (historicky používané kategorie)

		obě pohlaví	muži	ženy
věková skupina	do 15 let	141	68	73
	15 - 19	187	80	107
	20 - 24	182	109	73
	25 - 39	678	446	232
	40 +	847	522	325
	neznámo	33	22	11
celkem intoxikovaní		2068	1247	821

Graf č. 12 - Evidovaní intoxikovaní v roce 2022 podle obvyklých věkových skupin

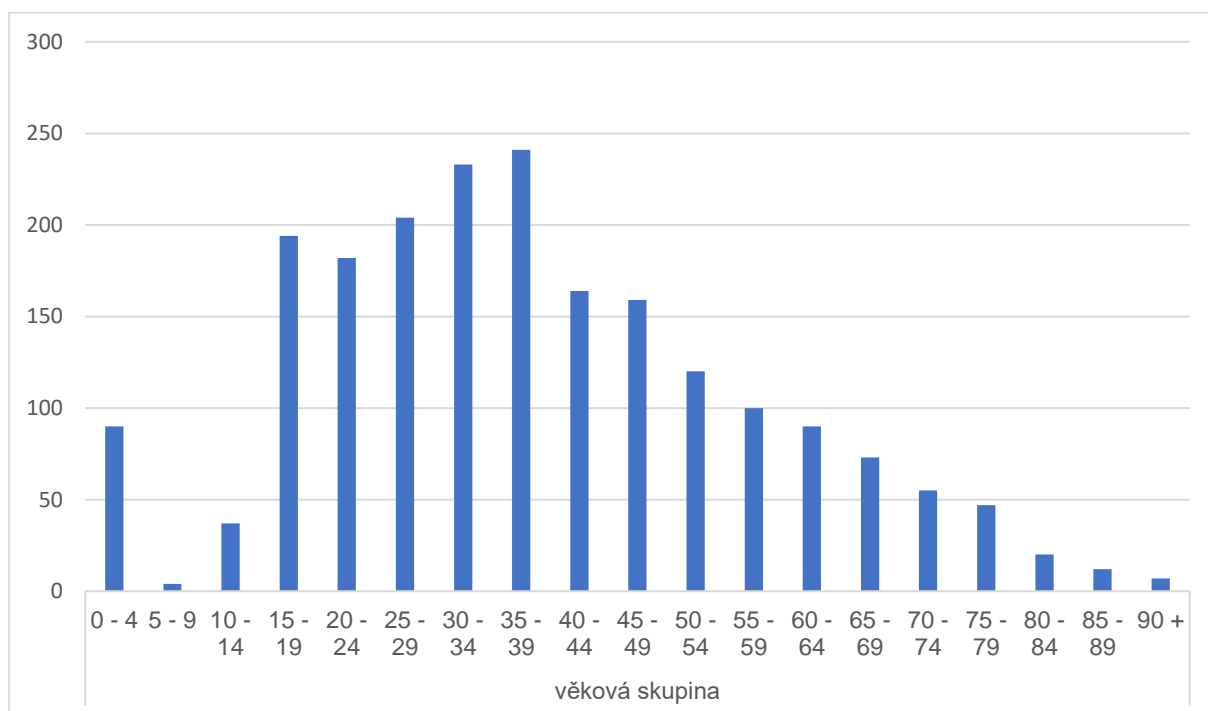
Graf č. 13 - Podíl obou pohlaví ve věkových skupinách (v procentech)

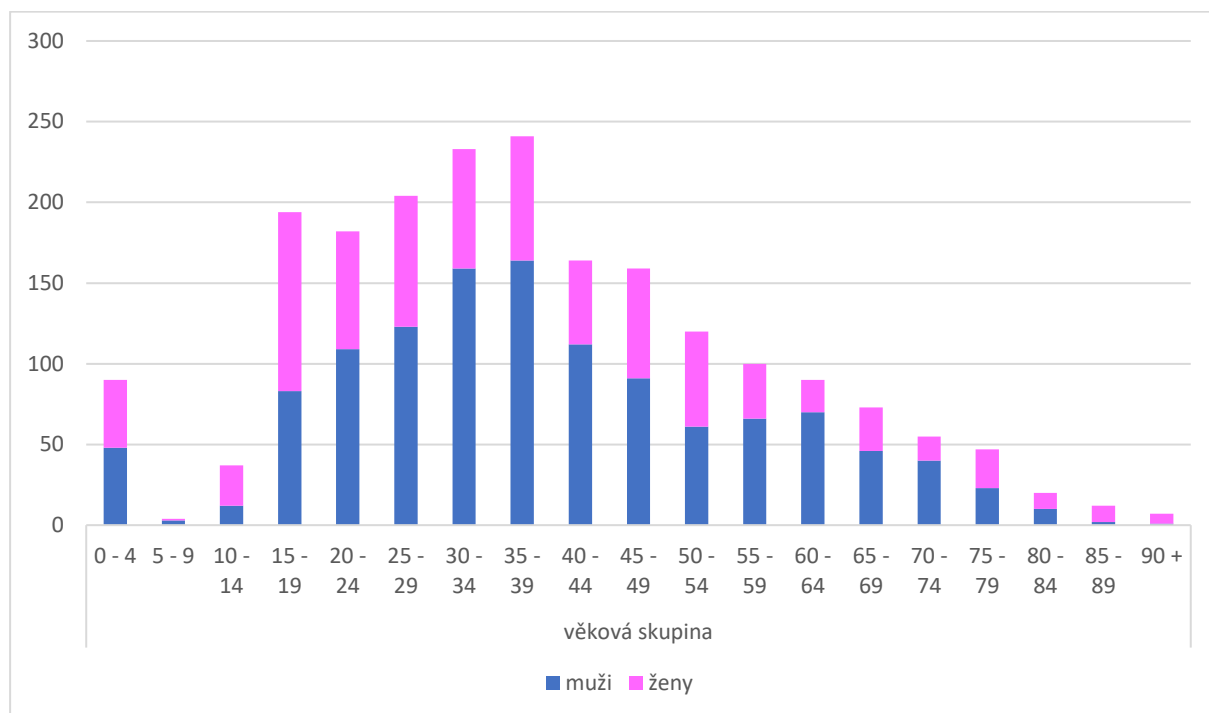
Tabulka č. 8 - Pětileté věkové skupiny osob, intoxikovaných v roce 2022

věkové skupiny		celkem	muži	ženy
	0 - 4	90	48	42
	5 - 9	4	3	1
	10 - 14	37	12	25
	15 - 19	194	83	111
	20 - 24	182	109	73
	25 - 29	204	123	81
	30 - 34	233	159	74
	35 - 39	241	164	77
	40 - 44	164	112	52
	45 - 49	159	91	68
	50 - 54	120	61	59
	55 - 59	100	66	34
	60 - 64	90	70	20
	65 - 69	73	46	27
	70 - 74	55	40	15
	75 - 79	47	23	24
	80 - 84	20	10	10
	85 - 89	12	2	10
	90 +	7	1	6
		2032	1223	809
	neznámo	36	24	12
	celkem	2068	1247	821

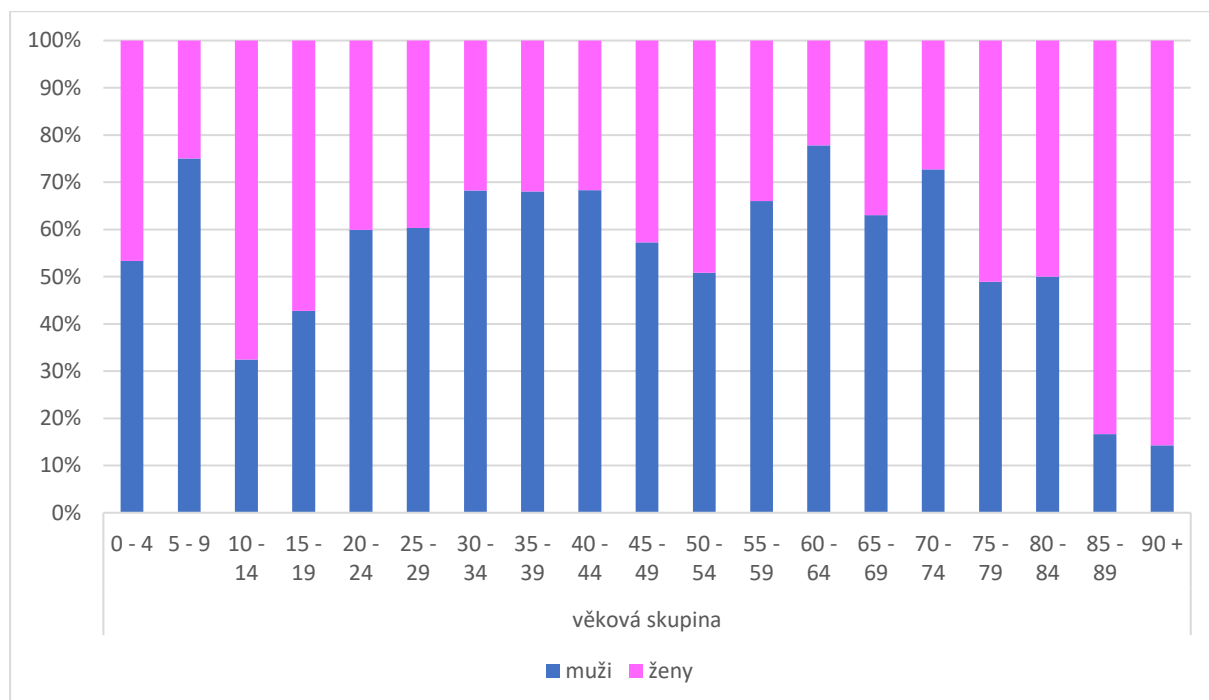
Graf č. 14 - Intoxikované osoby v roce 2022 podle pětiletých věkových skupin

Graf č. 15 - Osoby, intoxikované v roce 2022 v pětiletých věkových kategoriích podle pohlaví

Graf č. 16 - Procentuální podíl pohlaví v pětiletých věkových skupinách

Pohlaví a preferované skupiny drog

Pohlavní preference se u některých typů drog uplatňují velmi zřetelně, jako například u stimulantů, které volí výrazně častěji muži.

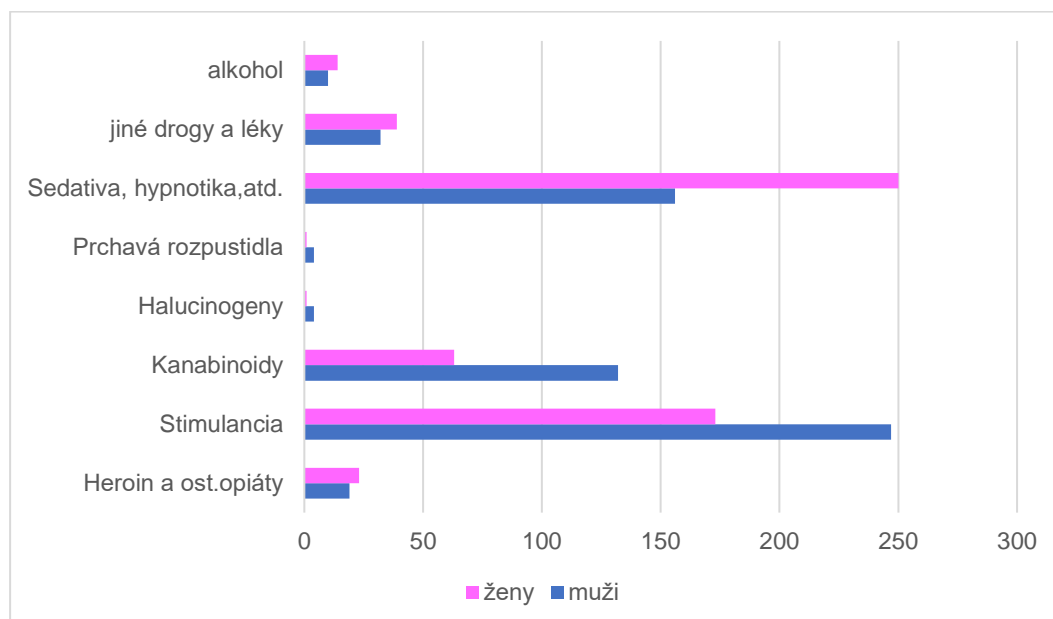
Též u kanabinoidů jsou převažujícími uživateli muži, zatímco u sedativ, hypnotik a dalších léků jsou častějšími konzumentkami ženy. Dokonce alkohol se v kombinaci s jinou nelegální drogou objevil častěji u žen.

Halucinogeny a prchavá rozpustidla se dostávají, zdá se, podle těchto dat, na okraj zájmu, a sahají po nich téměř výlučně muži (z 15 osob, které se dostaly do zdravotnického zařízení následkem užití halucinogenů či rozpustidel, byly dvě ženy, jedno roční dítě, a zbytek tvořili muži).

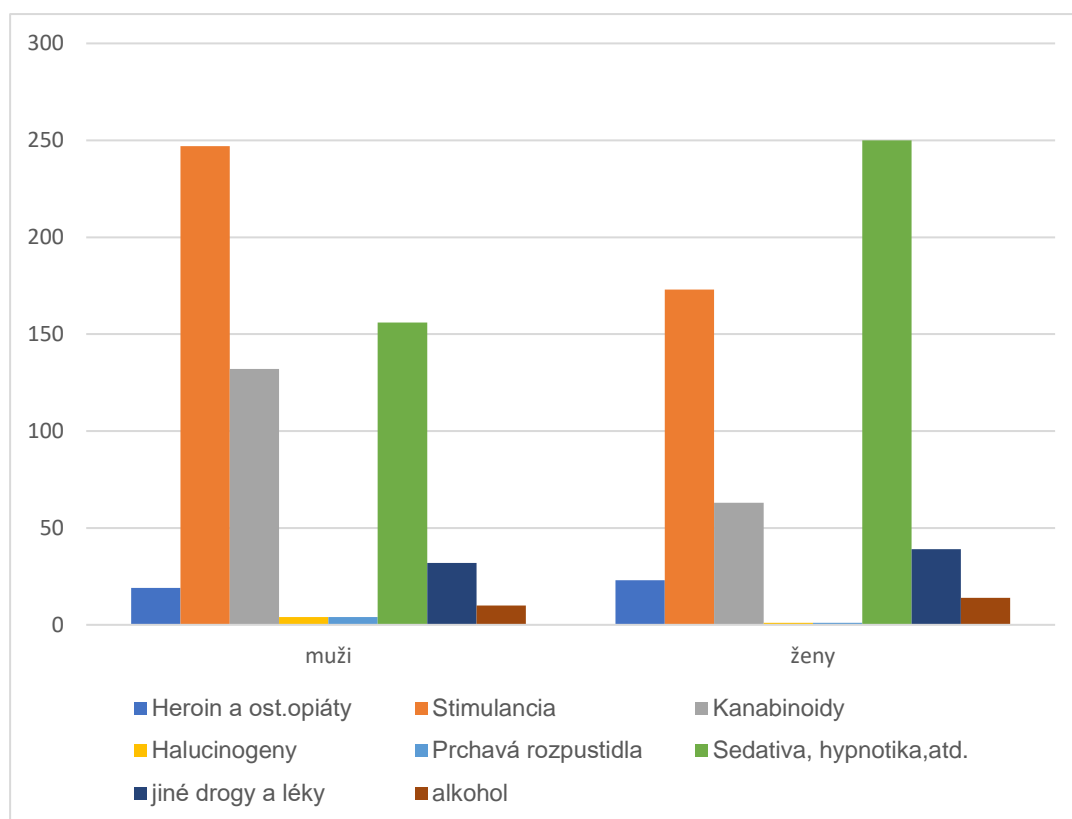
Tabulka č. 9 - Pohlaví a druh drogy, konzumované jako „hlavní droga“

	obě pohlaví	muži	ženy
Heroin a ost. opiáty	42	19	23
Stimulancia	420	247	173
Kanabinoidy	195	132	63
Halucinogeny	5	4	1
Prchavá rozpustidla	5	4	1
Sedativa, hypnotika, atd.	406	156	250
jiné drogy a léky	71	32	39
alkohol	24	10	14
neznámá droga	900	643	257

Graf č. 17 - Pohlaví a druh drogy, konzumované jako „hlavní droga“ (bez „neznámé drogy“)

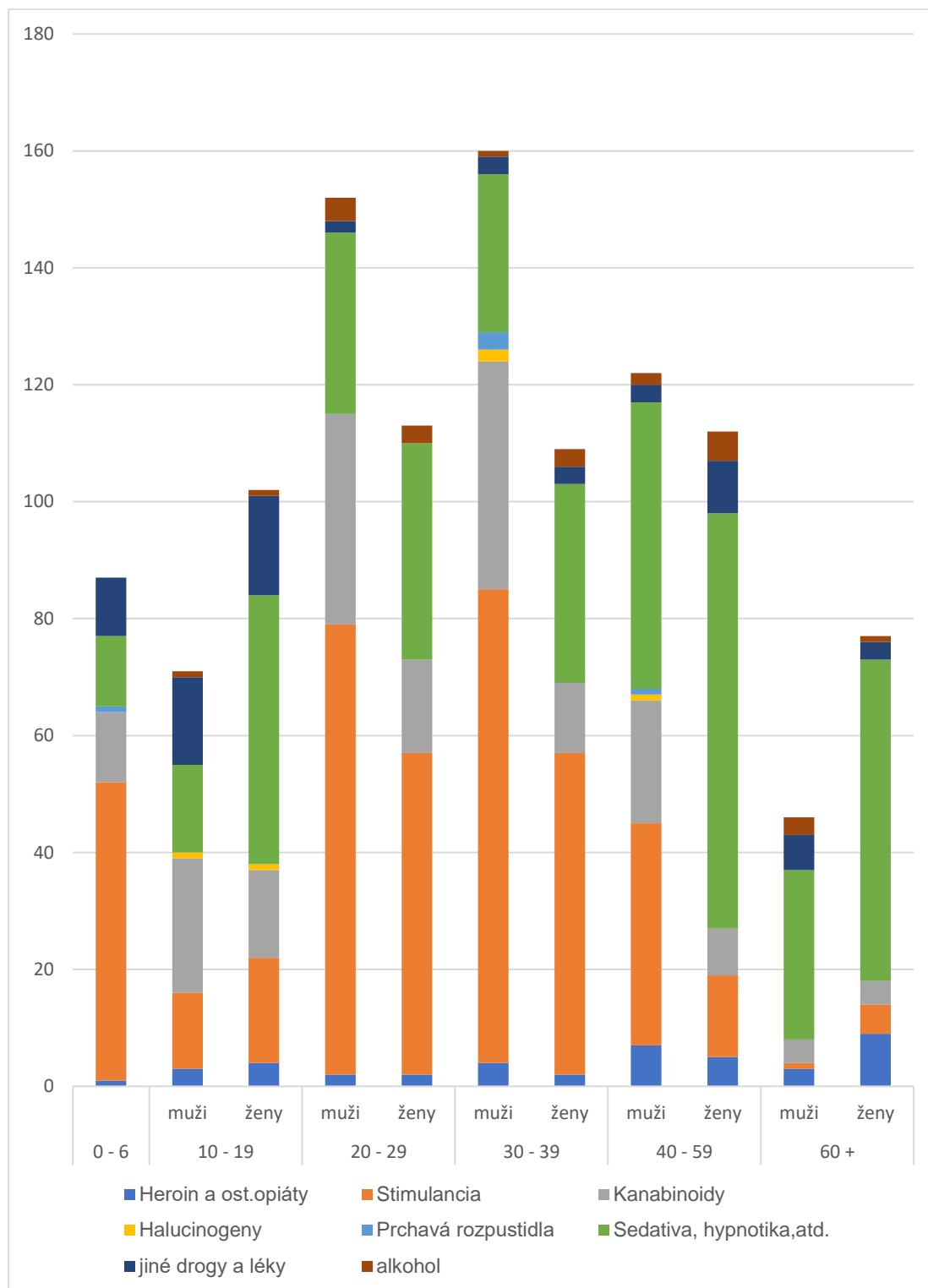
Graf č. 18 - Pohlaví a druh drogy, konzumované jako „hlavní droga“ (bez kategorie „neznámá droga“)

Tabulka č. 10 - Užití různých typů „hlavní drogy“ drog v desetiletých věkových kategoriích

	0 - 6		10 - 19		20 - 29		30 - 39		40 - 59		60 +	
		muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	
Heroin a ost. opiáty	1	3	4	2	2	4	2	7	5	3	9	
Stimulancia	51	13	18	77	55	81	55	38	14	1	5	
Kanabinoidy	12	23	15	36	16	39	12	21	8	4	4	
Halucinogeny	0	1	1	0	0	2	0	1	0	0	0	
Prchavá rozpustidla	1	0	0	0	0	3	0	1	0	0	0	
Sedativa, hypnotika, atd.	12	15	46	31	37	27	34	49	71	29	55	
jiné drogy a léky	10	15	17	2	0	3	3	3	9	6	3	
alkohol	0	1	1	4	3	1	3	2	5	3	1	
neznámá droga	7	26	35	81	40	163	42	208	101	146	35	

Graf č. 19 - Užití různých typů "hlavní drogy" v desetiletých věkových kategoriích (bez kategorie "neznámá droga")

Užívání více drog najednou

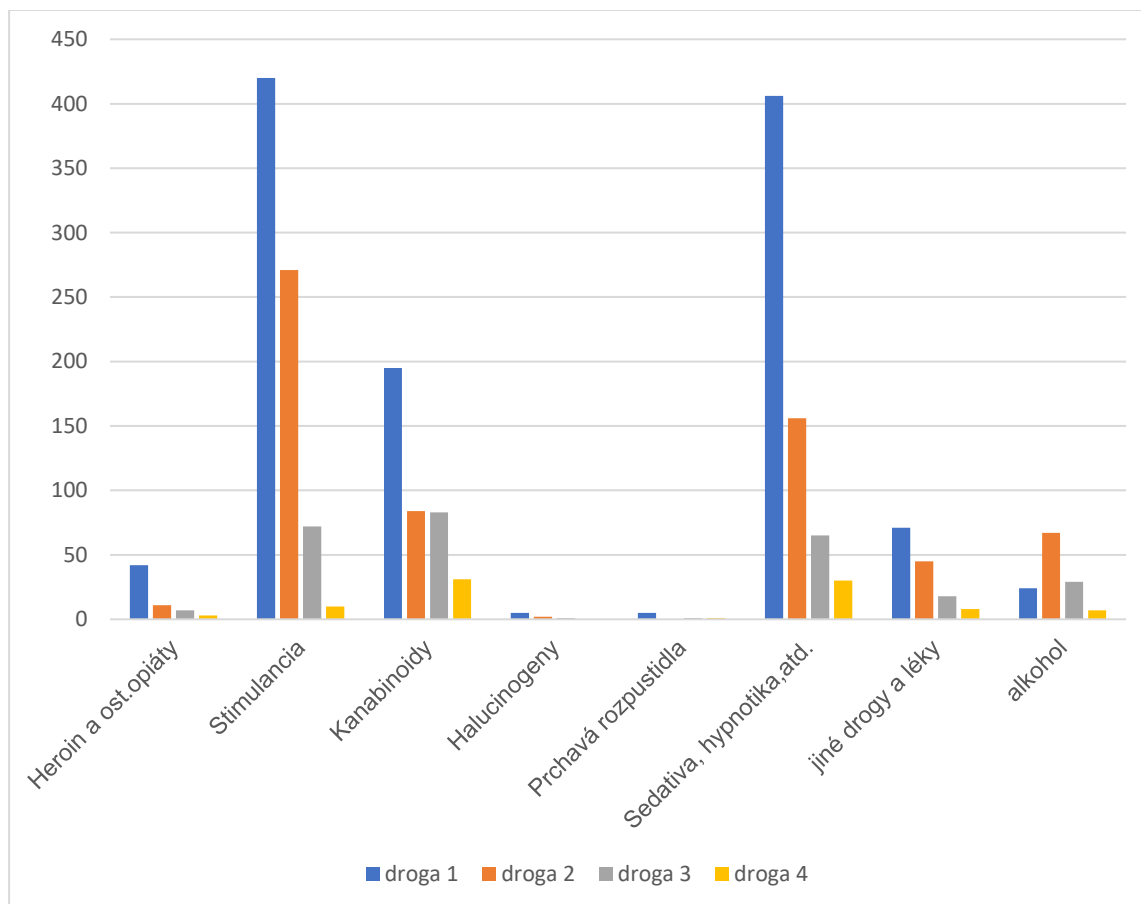
Genderově nevyvážená tendence (muži spíše stimulancia a kanabinoidy, ženy spíše sedativa a další léky) se v poněkud menší míře projevuje i u drog užitých jako „druhá, třetí a čtvrtá droga“ v pořadí.

Užití drog dalších v pořadí a četnost tohoto užití uvádí tabulky č. 11 – 14, a grafy č. 20 – 23.

Tabulka č. 11 - Četnost užití hlavní a dalších drog v pořadí souhrnně

	droga 1	droga 2	droga 3	droga 4
Heroin a ost.opiáty	42	11	7	3
Stimulancia	420	271	72	10
Kanabinoidy	195	84	83	31
Halucinogeny	5	2	1	
Prchavá rozpustidla	5		1	1
Sedativa, hypnotika, atd.	406	156	65	30
jiné drogy a léky	71	45	18	8
alkohol	24	67	29	7
celkem konzumentů	1168	636	276	90

Graf č. 17 - Četnost užití hlavní a dalších drog v pořadí souhrnně

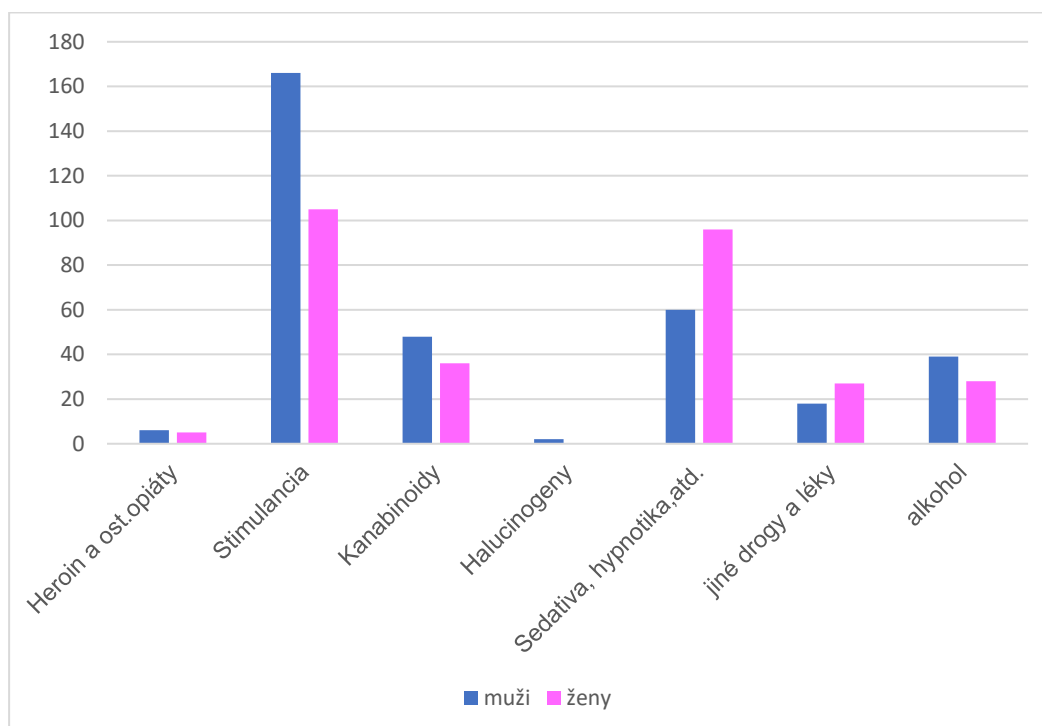
Z celkem 2068 zaevidovaných uživatelů nelegálních drog v roce 2022 uvádí 636 uživatelů ještě druhou drogu. Typy této drogy a četnost uvádí tabulka č. 12 a graf č. 18.

Uživatelé upřednostňují jako druhou drogu stimulancia, sedativa a kanabinoidy. Stimulancia volí obě pohlaví nejčastěji.

Tabulka č. 12 – Drogy, užívané jako „druhá droga“ v roce 2022

	muži	ženy
Heroin a ost.opiáty	6	5
Stimulancia	166	105
Kanabinoidy	48	36
Halucinogeny	2	0
Sedativa, hypnotika, atd.	60	96
jiné drogy a léky	18	27
alkohol	39	28

Graf č. 21 - Drogy, užívané jako „druhá droga“ v roce 2022

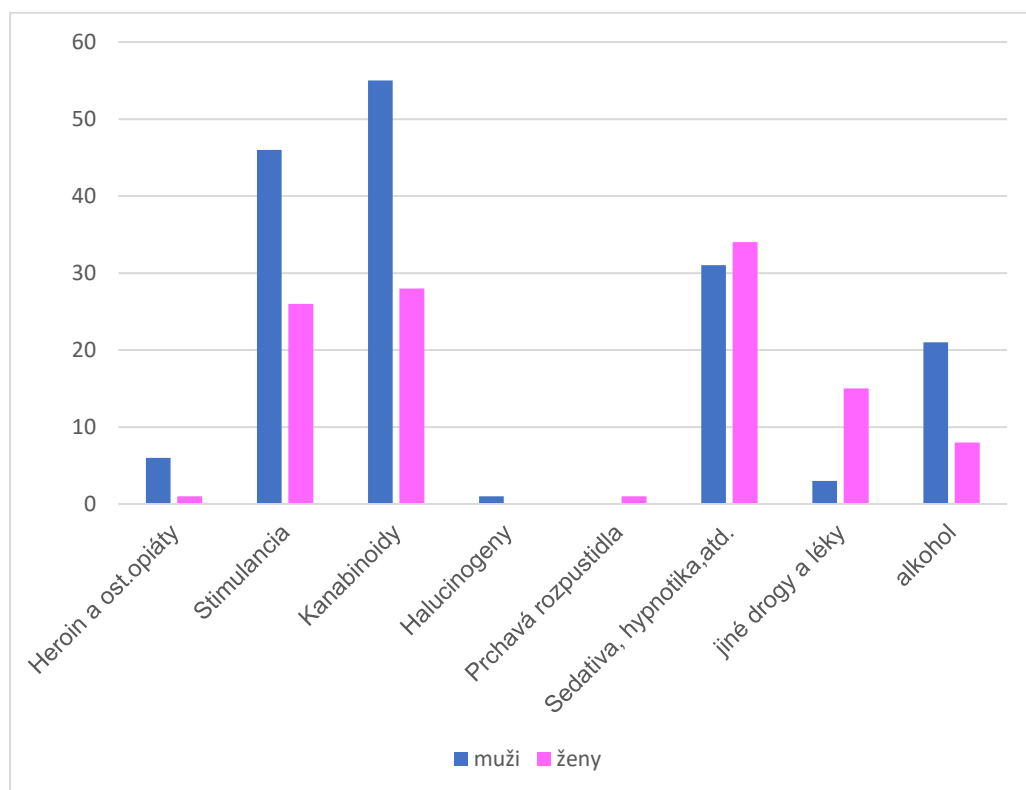
Drogu třetí v pořadí uvedlo 276 intoxikovaných osob. Muži upřednostňují stimulantia a kanabinoidy, ženy volí častěji hypnotika a sedativa.

Přehled o typu užití třetí drogy přináší tabulka č. 13 a graf č. 22.

Tabulka č. 13 - Drogy, užití jako „třetí droga“ v roce 2022

Droga 3	muži	ženy
Heroin a ost.opiáty	6	1
Stimulantia	46	26
Kanabinoidy	55	28
Halucinogeny	1	0
Prchavá rozpustidla	0	1
Sedativa, hypnotika, atd.	31	34
jiné drogy a léky	3	15
alkohol	21	8

Graf č. 22 - Drogy, užití jako „třetí droga“ v roce 2022

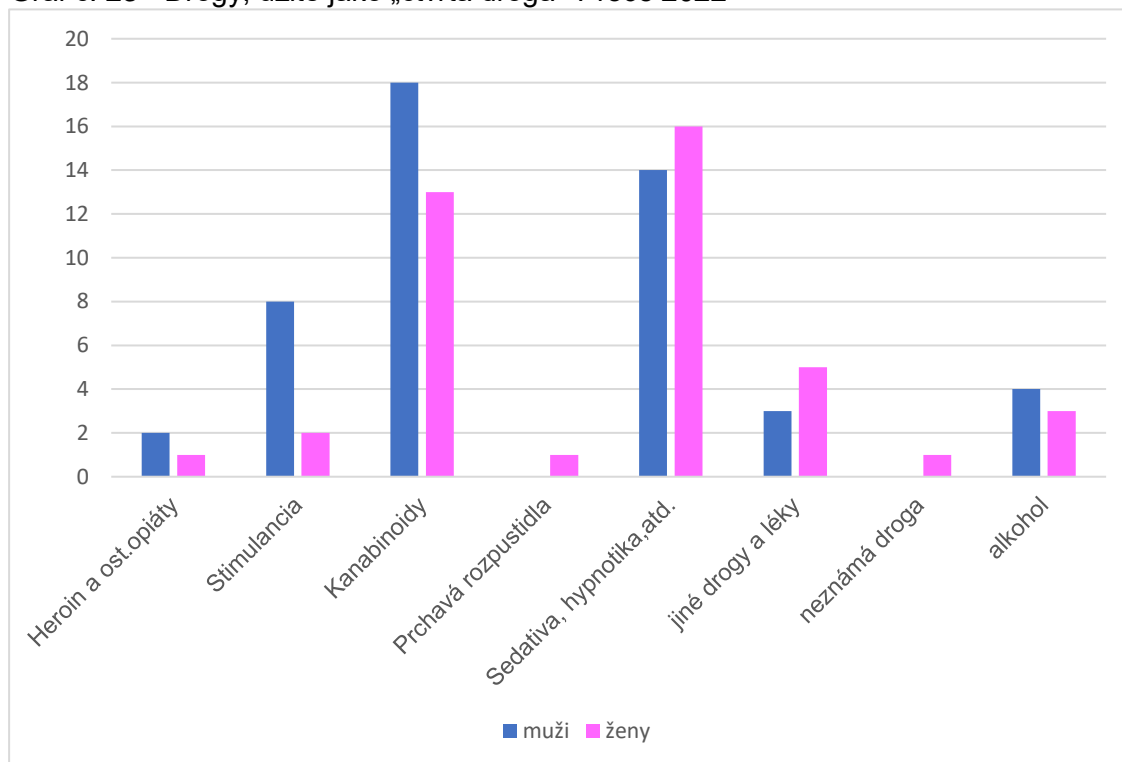

Devadesát osob z 2068 intoxikovaných v roce 2022 užilo i „čtvrtou drogu“. Jako čtvrtá droga se uplatňují u obou pohlaví převážně kanabinoidy a léky ze skupiny sedativa/hypnotika, pohlavní diference se stírá. Přehled nabízí tabulka č. 14 a graf č. 23.

Tabulka č. 14 - Drogy, užívané jako „čtvrtá droga“ v roce 2022

	muži	ženy
Heroin a ost.opiáty	2	1
Stimulancia	8	2
Kanabinoidy	18	13
Prchavá rozpustidla	0	1
Sedativa, hypnotika, atd.	14	16
jiné drogy a léky	3	5
neznámá droga	0	1
alkohol	4	3

Graf č. 23 - Drogy, užívané jako „čtvrtá droga“ v roce 2022

Frekvence užívání drog

Dotaz, kladený uživatelům drog, zda se jedná o jejich první kontakt s drogou, nebo zda jsou opakovanými uživateli, zůstává bohužel často nezodpovězen. (V roce 2022 není tato odpověď k dispozici u 66 % osob.) V tabulce č.15 je přehled získaných odpovědí.

U některých z nejmladších intoxikovaných osob figuruje jako zdroj drogy opakovaná konzumace drogy matkou.

Tabulka č. 15 - Frekvence užívání nelegálních drog uživatelem

první kontakt s drogou	303
opakovaný abusus matky	23
opakovaný abusus	374
nezjištěno	1368

Způsoby aplikace drog

Způsoby aplikace drog se liší jak u jednotlivých drog, tak i u jednotlivých uživatelů. Nicméně určité typické způsoby se samozřejmě projevují.

Největší podíl tvoří „neznámý způsob“ aplikace drogy, který představuje neuvěřitelných téměř 63 procent. Souvisí to s velkým podílem ústeckých pacientů v celém souboru (viz výše).

Požítím je aplikováno 21 % drog. Vztahuje se nejen na „pilulky“ a alkohol, ale například i na část opiátů.

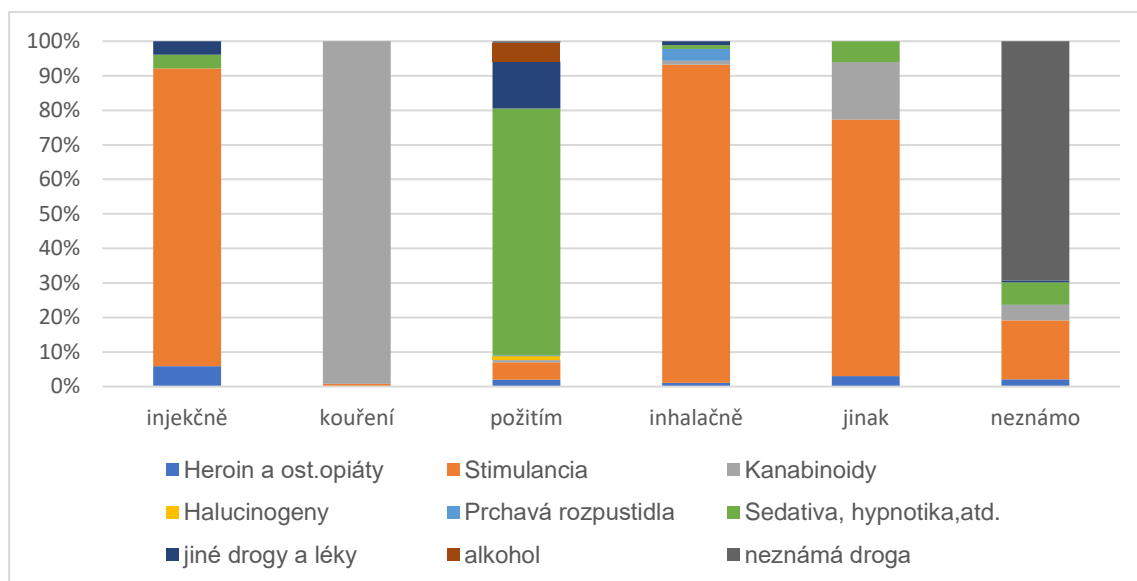
Stimulancia jsou kromě požití aplikována injekčně a inhalačně, kanabinoidy jsou konzumovány kouřením.

Četnost různých způsobů aplikace se meziročně nijak zásadně nemění, situaci ilustruje tabulka č. 16 a grafy č. 24 a č. 25.

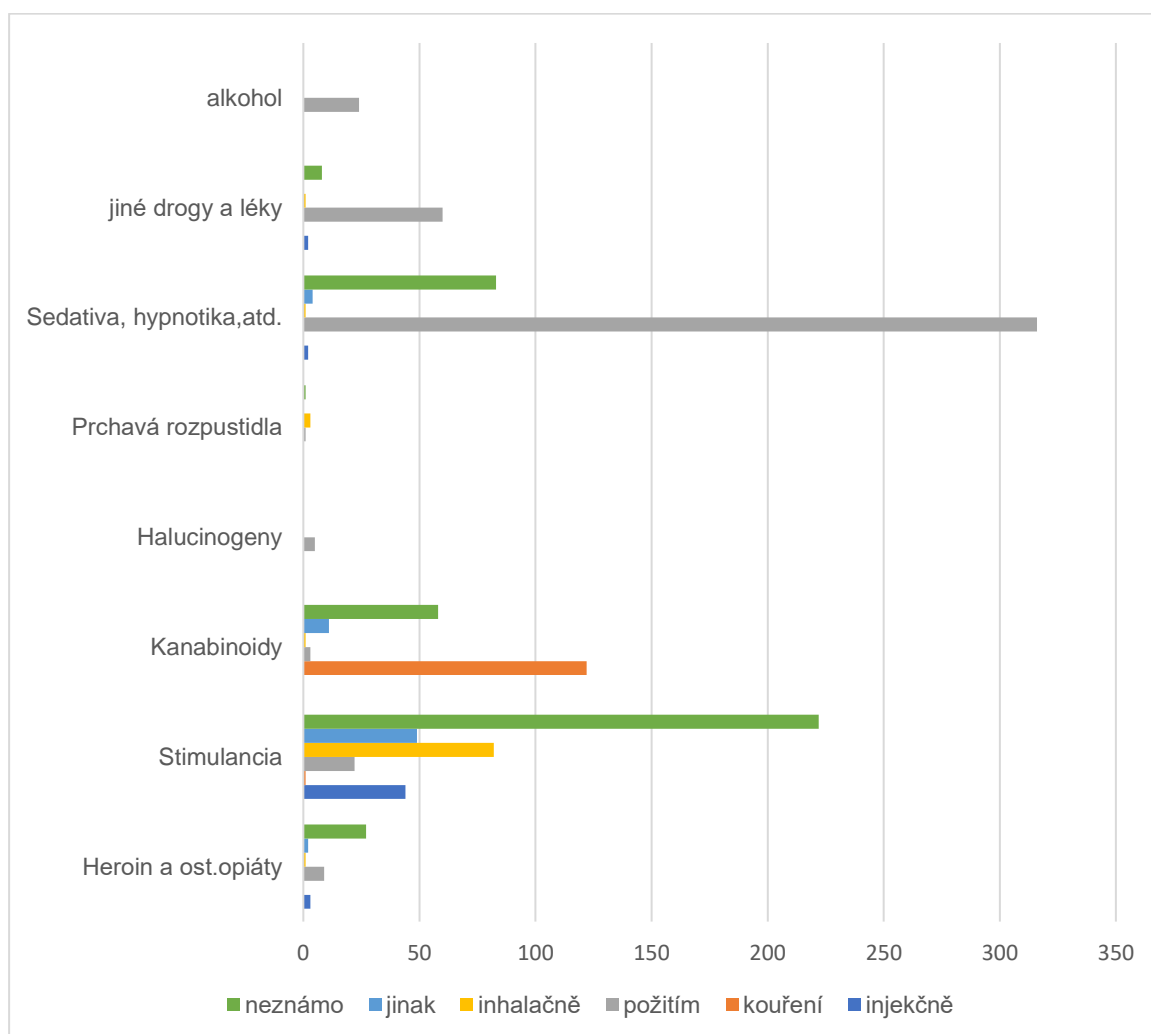
Tabulka č. 16 – Způsoby aplikace drog podle typu drogy

způsoby aplikace drog	injekčně	kouření	požitím	inhalačně	jinak	neznámo
Heroin a ost.opiáty	3		9	1	2	27
Stimulancia	44	1	22	82	49	222
Kanabinoidy		122	3	1	11	58
Halucinogeny			5			
Prchavá rozpustidla			1	3		1
Sedativa, hypnotika, atd.	2		316	1	4	83
jiné drogy a léky	2		60	1		8
alkohol			24			
neznámá droga			2			898
způsob (v %)	2,5	5,9	21,4	4,3	3,2	62,7

Graf č. 24 - Typy aplikace drog tak, jak byly užívány v roce 2022

Graf č. 25 - Způsoby aplikace podle jednotlivých druhů drog

Injekční aplikace drog

Celkově si během roku ve všech věkových kategoriích injekčně aplikovalo 37 mužů a 31 žen.

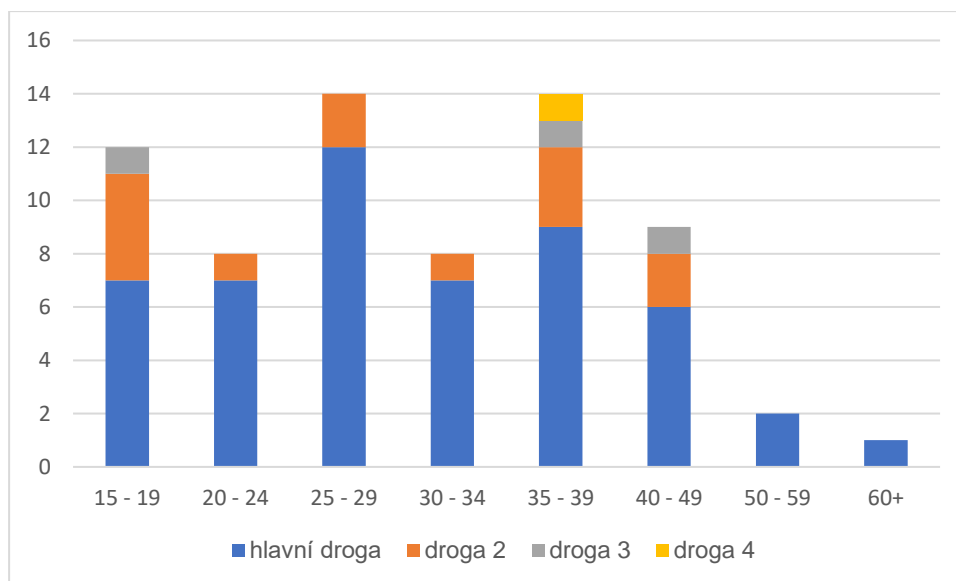
Injekční aplikace drog představuje u hlavní drogy něco přes 2 %, počítáme-li se všemi evidovanými uživateli. Při započtení jen těch uživatelů, u kterých známe způsob užití drogy, volilo injekční aplikaci hlavní drogy 6,6 % pacientů. Zjevně není injekční aplikace nejobvyklejší cestou.

V tabulce č. 17 je rozebrána injekční aplikace v celém souboru zaevidovaných osob v roce 2022. Zjednodušeně lze říci, že injekční aplikace se netýká dětí do 15 let věku, a nejčastější je ve věkové kategorii 25 – 39 let. Krom jednoho muže (78 let) se netýká ani osob nad 55 let.

Tabulka č. 17 – Injekční aplikace drog podle věkových kategorií

věk. skupina	hlavní droga	droga 2	droga 3	droga 4
15 - 19	7	4	1	
20 - 24	7	1		
25 - 29	12	2		
30 - 34	7	1		
35 - 39	9	3	1	1
40 - 49	6	2	1	
50 - 59	2			
60+	1			
celkem	51	13	3	1

Graf č. 26 - Injekční uživatelé drog v roce 2022 podle věkových kategorií

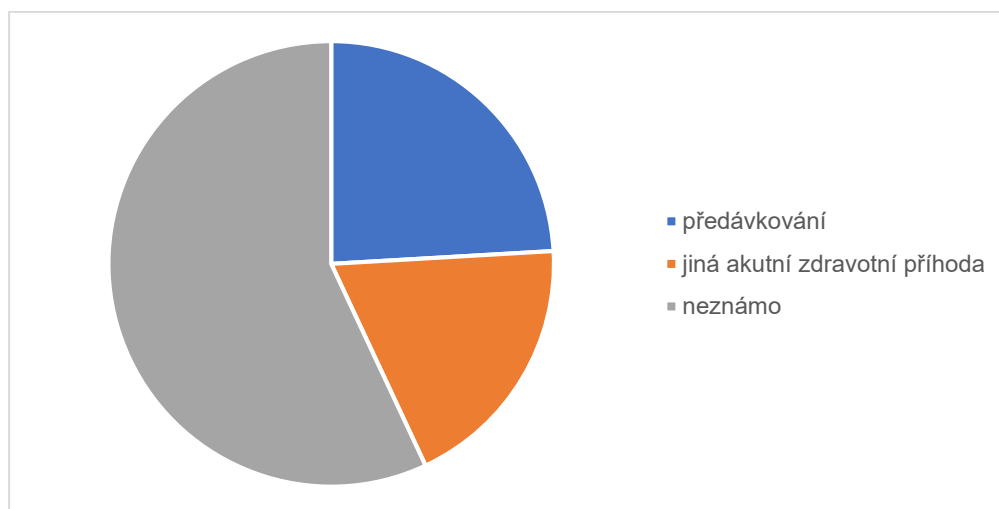
Příčiny hospitalizace/kontaktu zdravotnického zařízení

Příčiny vyhledání zdravotnické pomoci či přímo hospitalizace jsou rozděleny na dvě skupiny. Jednu z nich tvoří případy předávkování, ve druhé skupině jsou jiné akutní případy. O významném procentu intoxikovaných nejsou údaje k dispozici.

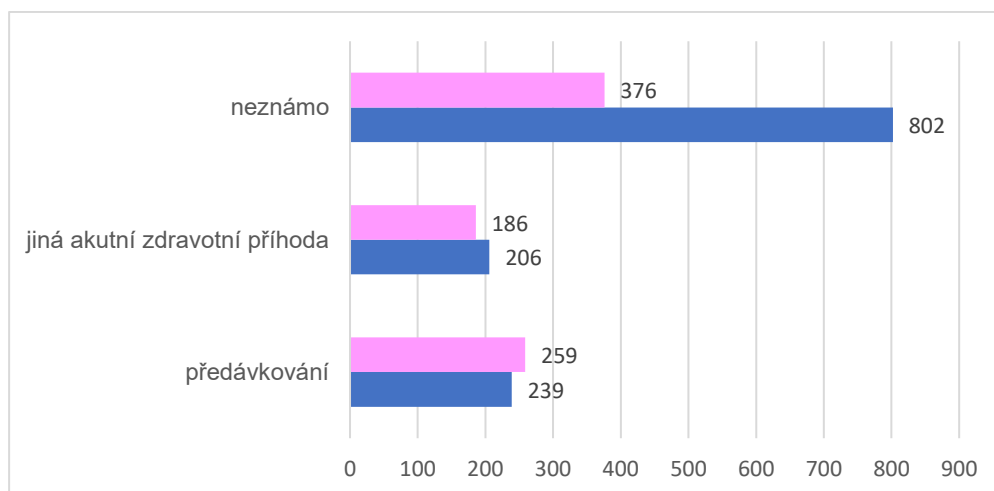
Tabulka č. 18 - Příčiny hospitalizace či kontaktu zdravotnického zařízení

	obě pohlaví	muži	ženy
předávkování	498	239	259
jiná akutní zdravotní příhoda	392	206	186
neznámo	1178	802	376

Graf č. 27 - Příčiny hospitalizace či kontaktu zdravotnického zařízení v roce 2022

Graf č. 28 - Příčiny hospitalizace či kontaktu zdravotnického zařízení v roce 2022 (podle pohlaví)

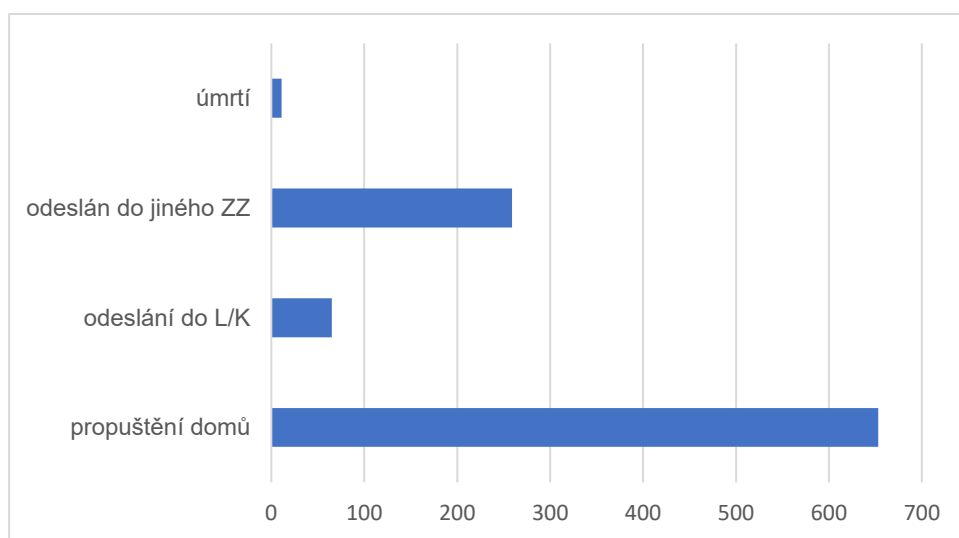

Další osud osob ošetřených či hospitalizovaných ve zdravotnických zařízeních v souvislosti s následky užití nelegálních drog uvádí tabulka č. 19 a grafy č. 29 a 30. Bohužel opět významný podíl údajů není k dispozici.

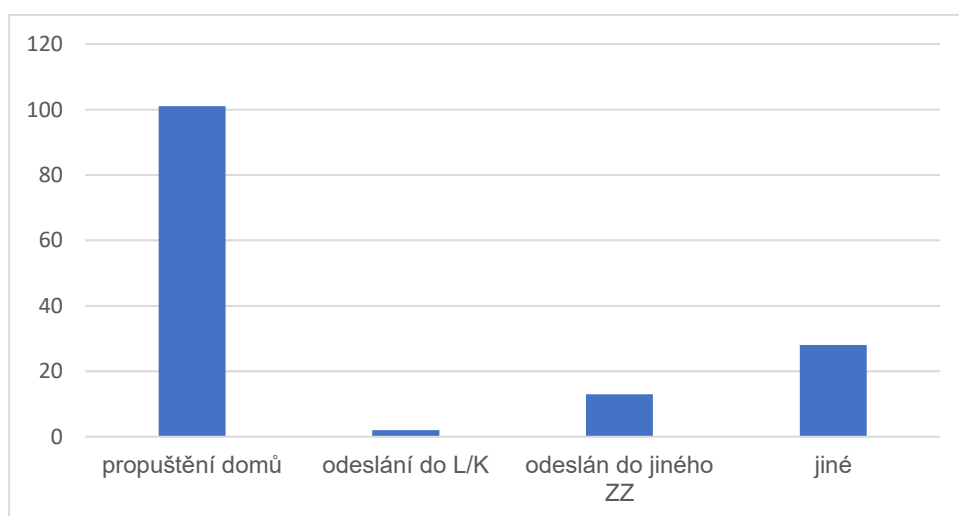
Tabulka č. 19 - Další osud hospitalizovaných osob (není zahrnuta kategorie „neznámo/jiné“)

	všichni	věková skupina 0 – 15 let
propuštění domů	653	101
odeslání do L/K	65	2
odeslán do jiného ZZ	259	13
úmrť	11	0
neznámo/jiné	1080	28
celkem	2068	144

Graf č. 29 - Další osud hospitalizovaných osob (není zahrnuta kategorie „Neznámo/jiné“)

Graf č. 30 - Další osud intoxikovaných dětí do 15 let

(odeslání do L/K centra - jedná se o dvě 14 leté dívky)

Sociodemografické údaje

Sledovanými sociodemografickými parametry jsou bydliště/charakter bydlení a existence zaměstnání, případně jeho typ.

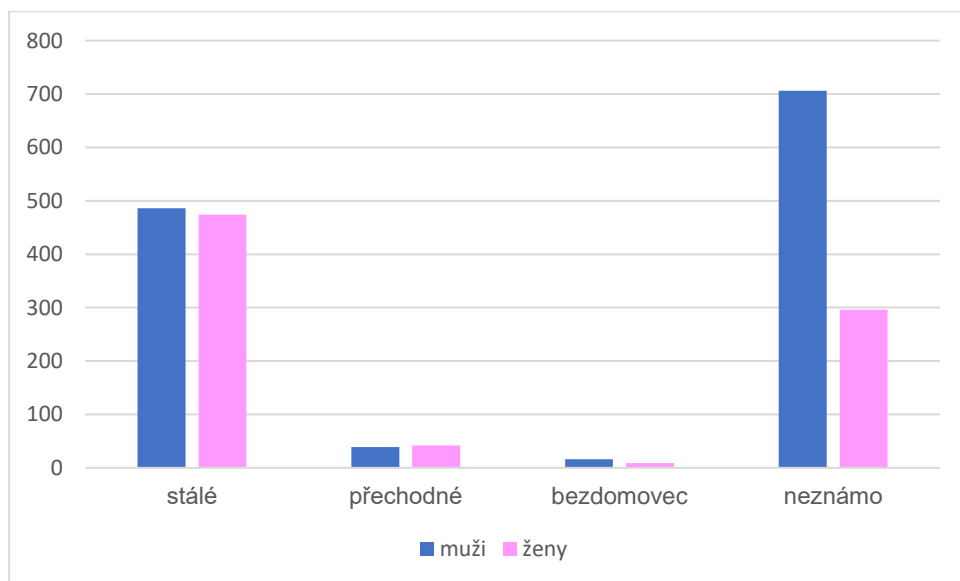
Bydlení je u zaevidovaných osob v drtivé většině stálé, tento stav se rovnoměrně týká mužů i žen. Zhruba kolem 8 % je udáváno přechodné bydliště, bezdomovectví je (celostátně hodnoceno) okrajovou záležitostí, týká se 2,5 % evidovaných osob. Tyto údaje se ovšem vztahují jen na tu část pacientů, u kterých se podařilo získat odpověď na otázku bydlení. U takřka poloviny respondentů odpověď neznáme.

Informace o bydlení intoxikovaných přináší tabulka č. 20 a graf č. 31

Tabulka č. 20 - Typy bydlení intoxikovaných osob v roce 2022

typ bydlení	obě pohlaví	muži	ženy
stálé	960	486	474
přechodné	81	39	42
bezdomovec	25	16	9
neznámo	1002	706	296

Graf č. 31 - Typy bydlení intoxikovaných osob v roce 2022

V oblasti zaměstnání rozlišujeme osoby s pravidelným zaměstnáním a osoby nezaměstnané nebo s příležitostným zaměstnáním. Osoby, které uvedou nějakou sem nezařaditelnou variantu uvádíme jako „jinou možnost“.

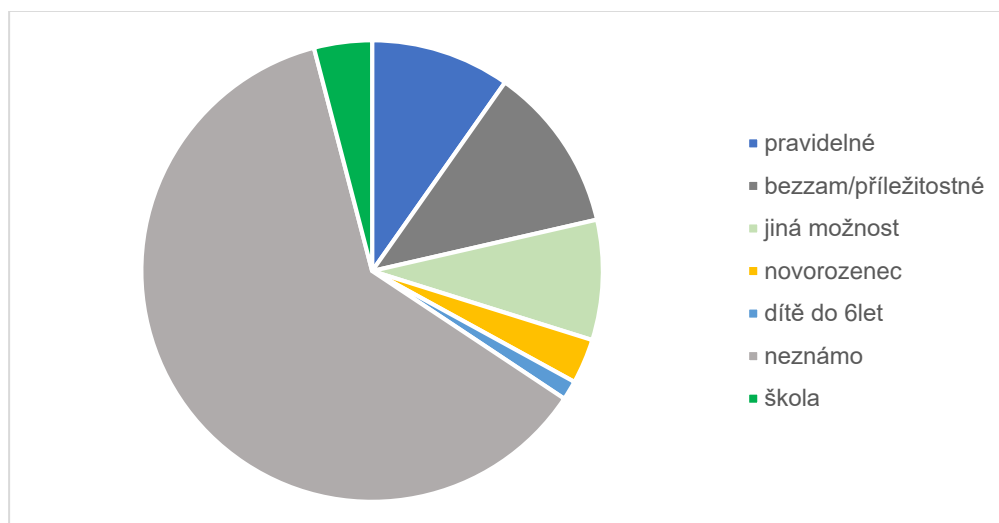
U nezletilých osob mezi intoxikovanými rozlišujeme kategorie novorozenec, dítě do 6 let, a poté školák/student.

Pokud je uveden, rozlišujeme typ navštěvované školy. Situaci vyjadřují tabulka č. 21 a grafy č. 32 a č. 33.

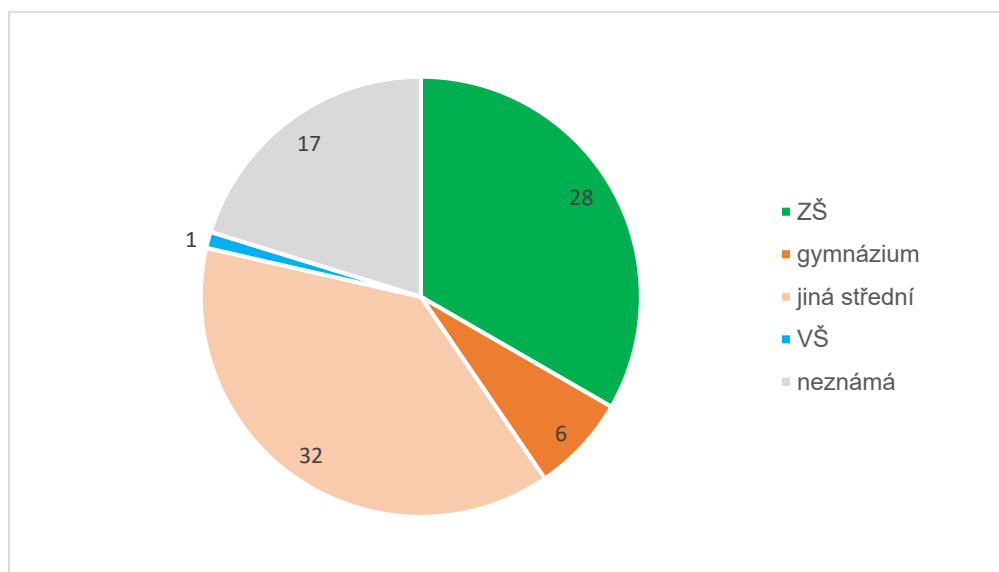
Tabulka č. 21 - Typ zaměstnání či vykonávané činnosti u intoxikovaných osob v roce 2022

typ zaměstnání	počet osob
pravidelné	202
bez zaměstnání/příležitostné	241
jiná možnost	174
novorozenec	65
dítě do 6let	28
škola	84
neznámo	1274

Graf č. 32 - Typ zaměstnání či vykonávané činnosti u intoxikovaných osob v roce 2022

Graf č. 33 - Udávaný typ školy intoxikovaných dětí a mladistvých

Shrnutí:

Zdravotní následky uživatelů nelegálních drog v České republice se v posledních letech nijak zásadně nemění.

V posledním roce 2022 došlo ale k významnému vzrůstu počtu zaevidovaných intoxikovaných osob. Růst počtu se týká zejména některých krajů, konkrétně se jedná o kraje: Ústecký, Liberecký, Karlovarský a Plzeňský.

Není ovšem náhodou, že tento růst počtu intoxikovaných je provázen jevem, který se dříve nevyskytoval. O relativně velkém procentu osob máme k dispozici jen minimum údajů. Není známo, jakou drogu konzumovali, zda se jednalo o předávkování nebo jinou akutní reakci, a neznáme ani sociodemografické údaje o typu zaměstnání a stylu bydlení. Není zaevidován způsob užívání, a celkem pochopitelně je známo jen datum přijetí do péče, neboť velkou část těchto pacientů dodává do evidence LSPP nebo RZP.

Nicméně záchranná služba hlásí stále vyšší počet případů, jak ilustrují grafy č. 4 a 5.

Regionální rozložení počtu intoxikovaných osob se nijak zásadně nemění, nejvyšší počet osob je zaevidován v Ústeckém kraji, následuje Karlovarský kraj, poté Moravskoslezský kraj.

Počet intoxikovaných mužů je stabilně vyšší než počet žen.

Alarmující je počet intoxikovaných novorozenců a kojenců (viz tabulka č. 8 a graf č. 14).

Nejčastěji užívanou drogou na pozici „hlavní“ a „druhé“ drogy jsou stimulantia a drogy ze skupiny sedativa a hypnotika. Jako třetí a čtvrtá droga jsou nejčastěji užity kanabinoidy.

Muži obvykle upřednostňují stimulantia, ženy spíše drogy ze skupiny sedativa/hypnotika.

Třetina zaevidovaných pacientů užila současně více než jeden typ drogy.

Nejčastější aplikační cestou je požití. Podíl injekčních aplikací není zvláště významný.

Sociodemografické údaje nelze rozumně vyhodnotit, protože u významného počtu pacientů nejsou data k dispozici.

Seznam tabulek

- Tabulka č. 1 – Počet zaevidovaných intoxikovaných osob podle krajů v letech 2017 – 2022
- Tabulka č. 2 - Počet zachycených případů v roce 2022 ve vztahu k pětiletému průměru let 2017 až 2021
- Tabulka č. 3 – Intoxikované osoby v roce 2022 podle krajů a pohlaví
- Tabulka č. 4 – Typy hlásících/spolupracujících zdravotnických zařízení a jimi nahlášený počet případů
- Tabulka č. 5 – Hlavní droga a počty jejích uživatelů v jednotlivých krajích
- Tabulka č. 6 – Intoxikované osoby v roce 2022 v jednotlivých krajích a podle pohlaví
- Tabulka č. 7 – Věkové rozložení intoxikovaných osob (historicky používané kategorie)
- Tabulka č. 8 – Pětileté věkové kategorie osob, intoxikovaných v roce 2022
- Tabulka č. 9 – Pohlaví a druh drogy, konzumované jako hlavní droga
- Tabulka č. 10 – Užití různých typů „hlavní drogy“ v desetiletých věkových kategoriích
- Tabulka č. 11 – Četnost užití hlavní a dalších drog v pořadí souhrnně
- Tabulka č. 12 – Drogy, užitě jako „druhá droga“ v roce 2022
- Tabulka č. 13 – Drogy, užitě jako „třetí droga“ v roce 2022
- Tabulka č. 14 - Drogy, užitě jako „čtvrtá droga“ v roce 2022
- Tabulka č. 15 – Frekvence užívání nelegálních drog uživatelem
- Tabulka č. 16 - Způsoby aplikace drog podle typu drogy
- Tabulka č. 17 – Injekční aplikace drog podle věkových kategorií
- Tabulka č. 18 – Příčiny hospitalizace či kontaktu zdravotnického zařízení
- Tabulka č. 19 – Další osud hospitalizovaných osob
- Tabulka č. 20 – Typy bydlení intoxikovaných osob v roce 2022
- Tabulka č. 21 – Typ zaměstnání či vykonávané činnosti u intoxikovaných osob v roce 2022

Seznam grafů

- Graf č. 1 Počet zaevidovaných intoxikovaných osob podle krajů v letech 2017 až 2022
- Graf č. 2 Počet intoxikovaných osob v roce 2022 podle jednotlivých krajů
- Graf č. 3 Počet intoxikovaných osob v roce 2022 podle jednotlivých krajů a podle pohlaví
- Graf č. 4 Podíl různých typů zdravotnických pracovišť na hlášených případech v letech 2019, 2020 2021
- Graf č. 5 Podíl různých typů zdravotnických pracovišť na hlášených případech v roce 2022
- Graf č. 6 „Hlavní droga“ a její konzumace v ČR
- Graf č. 7 „Hlavní droga“ a její konzumace v ČR (bez kategorie „Neznámá droga“)
- Graf č. 8 „Hlavní droga“ a počty jejích uživatelů v jednotlivých krajích (bez kategorie „Neznámá droga“)
- Graf č. 9 „Hlavní droga“ a počty jejích uživatelů v jednotlivých krajích včetně kategorie „Neznámá droga“
- Graf č. 10 Porovnání počtu zaevidovaných intoxikovaných osob v krajích ČR v roce 2022
- Graf č. 11 Počet intoxikovaných osob v roce 2022 podle krajů a pohlaví
- Graf č. 12 Evidování intoxikování v roce 2022 podle obvyklých věkových skupin
- Graf č. 13 Podíl obou pohlaví ve věkových skupinách (v procentech)
- Graf č. 14 Intoxikované osoby v roce 2022 podle pětiletých věkových skupin
- Graf č. 15 Osoby, intoxikované v roce 2022, v pětiletých věkových kategoriích podle pohlaví
- Graf č. 16 Procentuální podíl pohlaví v pětiletých věkových skupinách
- Graf č. 17 Pohlaví a druh drogy, konzumované jako „hlavní droga“ (podle typu drogy, bez „neznámé drogy“)
- Graf č. 18 Pohlaví a druh drogy, konzumované jako „hlavní droga“ (podle pohlaví, bez „neznámé drogy“)
- Graf č. 19 Užití různých typů „hlavní drogy“ v desetiletých věkových kategoriích (bez kategorie „neznámá droga“)
- Graf č. 20 Četnost užití hlavní a dalších drog v pořadí souhrnně
- Graf č. 21 Drogy, užitě jako „druhá droga“ v roce 2022
- Graf č. 22 Drogy, užitě jako „třetí droga“ v roce 2022
- Graf č. 23 Drogy, užitě jako „čtvrtá droga“ v roce 2022
- Graf č. 24 Typy aplikace drog tak, jak byly užívány v roce 2022

- Graf č. 25 Způsoby aplikace podle jednotlivých druhů drog
- Graf č. 26 Injekční uživatelé drog v roce 2022 podle věkových kategorií
- Graf č. 27 Příčiny hospitalizace / kontaktu zdravotnického zařízení v roce 2022
- Graf č. 28 Příčiny hospitalizace / kontaktu zdravotnického zařízení v roce 2022 podle pohlaví
- Graf č. 29 Další osud hospitalizovaných osob (není zahrnuta kategorie „Neznámo/jiné“)
- Graf č. 30 Další osud intoxikovaných dětí do 15 let
- Graf č. 31 Typy bydlení intoxikovaných osob v roce 2022
- Graf č. 32 Typ zaměstnání či vykonávané činnosti u intoxikovaných osob v roce 2022
- Graf č. 33 Udávaný typ školy intoxikovaných dětí a mladistvých